

**Concept notulen van de openbare vergadering van het
Algemeen Bestuur van Waterschap De Dommel op 20 mei 2026 in Boxtel**

Voorzitter *E. de Ridder, watergraaf*

Secretaris *H.J. Kielenstijn, secretaris-directeur*

Aanwezig:

de leden: F.H.G. Aarts (50PLUS), C.J.W.M. Aerds (Water Natuurlijk), M.W.A. Bemelmans (Water Natuurlijk), P. van Benthem (PvdA), M.G.M. de Bijl (Water Natuurlijk), M.M.F. Dewachter (Water Natuurlijk), J.W.M. van Gerven (Werken aan Water), I.M. van der Honing (PvdD), W.H.M. van der Hulst (CDA), M.C.H. Jansen (BBB), B.W.A.M. Kisters (VVD), J.W.M. Kuppens (VVD), J. Lammers (PvdD), V.E.C. Lokin (Natuurterreinen), E. Niemeijer (BBB), S.J. Peeters (VVD), B.F.A.M. van Rijckevorsel (Natuurterreinen), H.L.S. de Rooij (PvdD), M.M. Ruijs (Water Natuurlijk), M.P. van Santvoort (AWP), A.T.J.M. van Selst (BBB), V.T.C. Slegers (Water Natuurlijk), B. Steunenbergh (VVD), M.J.P.A. Tholen (Ongebouwd), F.L.M. Tijhof (PvdA), M. Tollenaar (Water Natuurlijk), C.A.A.A. Tönissen (PvdA), M.J.H. van de Ven (BBB), G.A.C.M. Verhoeven (CDA) en M.H.E. van der Zanden-van Rooij (Ongebouwd).

Afwezig:

Notulist:

J. van Dommelen

1. Opening en vaststelling agenda.

De voorzitter opent de vergadering met de volgende woorden: "Aan het begin van deze bijeenkomst, waarin wij samenkomen om de taakuitoefening van Waterschap De Dommel te dienen, spreken wij uit dat wij ons zullen inzetten voor een goede waterhuishouding, dat wij verantwoordelijkheid nemen voor onze beslissingen en respect hebben voor elkaars mening."

De voorzitter heet de aanwezigen hartelijk welkom. Ook hartelijk welkom aan de toehoorders op de publieke tribune en de mensen die via de livestream meekijken.

Er zijn geen berichten van verhindering ontvangen.

De voorzitter geeft aan de vergadering om 17.00 uur te moeten verlaten. Daarna neemt de heer Tholen als voorzitter plv. de voorzittersrol over. Ook mevrouw Ruijs moet de vergadering om 17.00 uur verlaten.

Er zijn 2 moties vreemd aangekondigd voor vandaag. Deze zijn aan het einde van de vergadering geagendeerd.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

De heer *Tholen* verzoekt de AB-leden een kaart te ondertekenen voor de heer Van Ham die wegens medische omstandigheden al enige tijd niet bij de bestuursvergaderingen aanwezig is. Ook wordt hem een boeket bloemen gestuurd. Het AB acht dit een goed initiatief. Vanuit de AB-vergadering wenst de *voorzitter* de heer Van Ham veel beterschap.

1.1 Toelating en installatie AB-lid W.H.M. van der Hulst

Voorstelnr. 383600

1. Kennis te nemen van de benoeming van de heer W.H.M. van der Hulst als lid van het algemeen bestuur in verband met de ontstane vacature binnen de fractie van het CDA;
2. In de vergadering van het algemeen bestuur kennis te nemen van de bevindingen van de commissie geloofsbrieven over het onderzoek omtrent de toelating van de heer W.H.M. van der Hulst;
3. Te besluiten om de heer W.H.M. van der Hulst toe te laten als lid van het algemeen bestuur van Waterschap De Dommel;
4. Over te gaan tot aflegging van de eed of verklaring en belofte door de heer W.H.M. van der Hulst.

De *voorzitter* licht toe dat de heer Jacobs benoemd is tot lid van de gemeenteraad van Eindhoven en hierdoor zijn lidmaatschap van het algemeen bestuur van De Dommel heeft opgezegd. Hierdoor is er binnen de fractie CDA een vacature voor lid van het algemeen bestuur ontstaan. Benoeming van een nieuw lid van het algemeen bestuur vindt plaats op basis van de op 23 maart 2023 vastgestelde verkiezingsuitslag. De heer W.H.M. van der Hulst is de eerstvolgende die in aanmerking komt voor benoeming namens de fractie van het CDA. De geloofsbrievencommissie bestaande uit mevrouw Kisters, de heer Dewachter, mevrouw Jansen heeft onderzocht of de heer Van der Hulst voldoet aan de eisen om toegelaten te worden tot het algemeen bestuur.

De heer *Dewachter* licht de bevindingen van de commissie onderzoek geloofsbrieven toe. De commissie heeft gekeken naar de overlegde stukken van de heer Van der Hulst en op grond van de Kieswet en Waterschapswet onderzoek uitgevoerd. Uit het uittreksel uit de Basisregistratie Personen is gebleken dat de onderzochte kandidaat ingezetene is en daarmee voldoet aan de leeftijdseis en niet uit van het kiesrecht is uitgesloten. De onderzochte kandidaat heeft geen onverenigbare betrekkingen vervuld. Uit het onderzoek blijkt dat de onderzochte kandidaat voldoet aan de vereisten voor het lidmaatschap van het algemeen bestuur. De heer Van der Hulst heeft een verklaring ondertekend dat hij kennis heeft genomen van artikel 33 van de Waterschapswet, waarin staat welke activiteiten kunnen worden uitgevoerd door algemeen bestuursleden. Mede vanuit zijn eerdere rol als commissielid is de heer Van der Hulst geen onbekend gezicht. Vanuit die rol is bekend dat hij een functie heeft bij een naburig waterschap. Formeel zijn deze functies verenigbaar en is er is geen beletsel om benoemd te worden als AB-lid. De combinatie van deze functies in de praktijk vergt wel zorgvuldigheid. De commissie onderzoek geloofsbrieven gaat er vanuit dat de heer Van der Hulst zich hiervan bewust is en hier op integere wijze mee omgaat. De commissie stelt voor om de heer Van der Hulst toe te laten als lid van het algemeen bestuur.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de bevindingen van de commissie geloofsbrieven over het onderzoek omtrent de toelating van de heer W.H.M. van der Hulst.

Het voorstel wordt zonder hoofdelijke stemming unaniem aangenomen.

Hierna wordt overgegaan tot aflegging van de eed door de heer W.H.M. van der Hulst.

Onder applaus neemt de heer Van der Hulst zijn zetel in.

1.2 Benoeming en installatie commissielid J.M. Sprong

Voorstelnr. 383603

1. In de vergadering van het algemeen bestuur kennis te nemen van de bevindingen van de commissie geloofsbrieven over het onderzoek naar de geloofsbrieven van mevrouw J.M. Sprong;
2. Mevrouw J.M. Sprong te benoemen als commissielid voor de fractie CDA van Waterschap de Dommel;
3. Over te gaan tot aflegging van de eed of verklaring en belofte door mevrouw J.M. Sprong.

De *voorzitter* licht toe dat door de veranderde rol van de heer Van der Hulst er binnen de fractie CDA een vacature is ontstaan voor commissielid. De fractie heeft mevrouw Sprong hiervoor voorgedragen. De geloofsbrievencommissie bestaande uit mevrouw Kisters, de heer Dewachter, mevrouw Jansen heeft onderzocht of mevrouw Sprong voldoet aan de eisen om benoemd te worden als commissielid.

De heer *Dewachter* licht de bevindingen van de commissie onderzoek geloofsbrieven toe. Op basis van de overlegde stukken van mevrouw Sprong heeft de commissie conform de Kieswet en Waterschapswet onderzoek uitgevoerd. Uit het uittreksel uit de Basisregistratie Personen als ook uit de check op onverenigbare functies is gebleken dat de onderzochte kandidaat voldoet aan de vereisten voor commissielid. Mevrouw Sprong heeft een verklaring ondertekend dat zij kennis heeft genomen van artikel 33 van de Waterschapswet. De commissie stelt voor om mevrouw Sprong toe te laten als commissielid.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de bevindingen van de commissie geloofsbrieven over het onderzoek naar de geloofsbrieven van mevrouw J.M. Sprong.

Het voorstel wordt zonder hoofdelijke stemming unaniem aangenomen.

Hierna wordt overgegaan tot aflegging van de eed door mevrouw J.M. Sprong. Onder applaus is mevrouw Sprong benoemd tot commissielid.

1.3 Afscheid vertrekkend AB-lid J.J.M. Jacobs

De *voorzitter* richt het woord tot de heer J.J.M. Jacobs die wegens zijn lidmaatschap in de gemeenteraad van Eindhoven zijn lidmaatschap van het algemeen bestuur van Waterschap De Dommel heeft neergelegd. Spreker licht toe dat het al enige tijd bekend was dat het vertrek van de heer Jacobs eraan zat te komen. Uit de uitslag van het CDA is gebleken dat de heer Jacobs de zetel ruimschoots heeft gekregen. Het waterschap is verheugd dat de heer Jacobs heeft bereikt wat hij heeft beoogd, maar vindt het tegelijkertijd ook jammer een goed bestuurslid te moeten laten gaan. Het waterschap heeft hem de afgelopen jaren leren kennen als een fijne collega. Betrokken, goed voorbereid, gericht op samenwerking, iemand die helder en met humor sprak en die op inhoud en financiën goed wist te verbinden. Ook werd gezegd dat hij één van de mensen is geweest die Co-pilot en ChatGPT heeft geïntroduceerd in het werk van het waterschapsbestuur. Daarnaast was hij onderdeel van de jonge generatie AB-leden die binnenkwam in 2023. Door de aanwas van jonge AB-leden werd De Dommel het waterschap met het jongste bestuur in Nederland. In de laatste AB-vergadering in maart 2026 maakte de heer Jacobs de opmerking dat hij bij de

bespreking van het Actieplan Biodiversiteit nog even flink aan de bak mocht. Door de interrupties van collega's die de heer Jacobs graag nog even in actie zagen, was duidelijk dat hij hiervan genoot. Bij de motie Inzicht biedt perspectief bracht hij overtuigend een verdediging naar voren en vroeg bij de bespreking van de KRW-impuls daarmee nadrukkelijk aandacht voor het verhaal dat hij wilde vertellen. De motie werd unaniem aangenomen. Dat past goed bij een aantal kernwoorden uit de motie van wat de heer Jacobs belangrijk vindt: samenwerking, communicatie en draagvlak. Spreker heeft er alle vertrouwen in dat de heer Jacobs in zijn nieuwe rol hierin ook het verschil zal blijven maken. Hij wenst hem veel succes en plezier en spreekt dank uit namens het waterschap voor de inzet voor De Dommel. Spreker wijst nog wel op een verschil in het werk voor het waterschapsbestuur en voor de gemeenteraad. Uit zijn eigen ervaring is het waterschapsbestuur doorgaans op zoek naar goede argumenten om met elkaar het beste besluit te nemen. In een gemeentebestuur, als ook in de landelijke politiek, blijkt helaas vaak dat men wel op zoek is naar goede argumenten om eigen standpunten te onderbouwen. Op het moment dat je dat (te veel) doet, loop je het risico tot verwijdering te komen en eerder tegenover elkaar te komen staan dan naast elkaar. De hoop is gevestigd op de heer Jacobs om zijn manier van werken ook in het gemeentebestuur te tonen. Spreker dankt de heer Jacobs nogmaals voor zijn inzet en nodigt hem uit om actief ambassadeur van het waterschap te blijven. Onder applaus bied hij hem de Dommelbokaal en een Dommelparaplu aan.

De heer *Jacobs* richt het woord tot het AB en memoreert de verschillende aspecten van het waterschapswerk. Iets meer dan drie jaren geleden kwam hij voor het eerst de Dommelzaal binnen. Er werd toen gesproken over normloze beekdalen, waarbij hij zich afvroeg waar hij aan was begonnen. Gelukkig is het goed gekomen en weet hij inmiddels wat normloze beekdalen zijn, maar ook dat water in zijn bloed zit. Afgelopen periode is de gemeente Eindhoven bezig geweest met de portefeuilleverdeling. Toen hij aangaf graag de portefeuille water te willen hebben, werd gemeld dat dit wel een hele kleine portefeuille zou zijn. Hij heeft uiteindelijk de portefeuille financiën en organisatie, klimaat, energie, milieu en WMO gekregen (inclusief water) en ziet hij het als taak om de (water)portefeuille de komende vier jaren flink te vergroten. Het mooie aan het waterschap is dat iedereen hetzelfde doel voor ogen heeft. Een veerkrachtig watersysteem voor nu en de toekomst. Op persoonlijk vlak meldt hij dat hij in augustus 2026 samen met zijn vrouw hun eerste kindje verwachten. Dan denk je ook na in wat voor wereld een kind terecht komt. Kijkend naar de competentie van De Dommel komt dit op watervlak helemaal goed. Hij neemt uit deze periode mee dat het ingewikkeld is om de belangen van boer en burger, natuur en veiligheid bij elkaar te brengen. En hoe we dat binnen De Dommel - soms met stevige discussies, maar altijd met de beste bedoeling - voor elkaar krijgen. Voor de komende jaren geeft hij mee om zaken samen met de inwoners op te pakken. Zij kennen het gebied als geen ander en samen met de inwoners kom je tot de beste oplossingen. Hij refereert aan de mensen achter de schermen, die zorgen voor het waterbeheer, vergaderzalen regelen of ervoor zorgen dat het AB kan vergaderen. In het bijzonder dankt hij de bestuurlijke ondersteuning, die zaken in goede banen leiden. Het waterschap draait om meer dan alleen bestuurders. Tot slot meldt hij dat als De Dommel hem in de toekomst nodig heeft, het waterschap hem weet te vinden. Hij vertrouwt erop dat het waterschap in goede handen is en dat het water zoals altijd zijn weg vindt. Hij spreekt nogmaals zijn dank uit.

De voorzitter schorst de vergadering om 13.30 uur, zodat de bestuurders persoonlijk afscheid kunnen nemen van de heer Jacobs en de heer Van der Hulst en mevrouw Spronk kunnen feliciteren.

De voorzitter heropent de vergadering om 13.40 uur.

Nu het algemeen bestuur in de gewijzigde samenstelling (met de heer Van der Hulst in plaats van de heer Jacobs) bijeen is, trekt de *voorzitter* stemnummer 10, hetgeen inhoudt dat een hoofdelijke stemming start bij mevrouw Jansen.

2. Ingekomen stukken en mededelingen.

2.1 Overzicht ingekomen brieven.

Dit overzicht wordt voor kennisgeving aangenomen.

2.2 Overzicht waterbrieven

Dit overzicht wordt voor kennisgeving aangenomen.

2.3 Overzicht schriftelijke vragen van AB-leden.

Dit overzicht wordt voor kennisgeving aangenomen.

2.4 Memorie van antwoord

De Memorie van antwoord wordt voor kennisgeving aangenomen.

3. Notulen en toezeggingen.

3.1 Vaststelling notulen en besluitenlijst van de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 25 maart 2026

De notulen en besluitenlijst worden zonder hoofdelijke stemming ongewijzigd vastgesteld.

3.2 Overzicht toezeggingen.

Het overzicht wordt voor kennisgeving aangenomen.

4. Bestuur communicatie en financiën.

4.1 Burap 2025-3 en jaarrekening 2025

Voorstelnr. 378297

1. Vaststellen van de burap 2025-3 en Jaarstukken 2025 inclusief bijlagen;
2. In te stemmen met de kostenoverschrijdingen per beleidsveld;
3. Kennis te nemen van het accountantsverslag;
4. Kennis te nemen van de controleverklaring;
5. Kennis te nemen van de rechtmatigheidsverantwoording en de paragraaf bedrijfsvoering waarin de gedetailleerde toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording is gegeven.

De *voorzitter* licht toe dat het algemeen bestuur wordt gevraagd de Burap 2025-3 en jaarrekening 2025 vast te stellen en in te stemmen met de kostenoverschrijdingen per beleidsveld. Dit is een belangrijke taak voor het algemeen bestuur om haar controlerende taak uit te oefenen. Het voorstel is in een beeldvormende informatiemarkt en op 6 en 13 mei in oordeelsvormende commissievergaderingen besproken. Spreker merkt op dat de PvdD twee moties heeft aangekondigd. Hij stelt voor eerst de reactie van de Auditcommissie te bespreken. Daarna kan de vergadering desgewenst worden geschorst, waarna de moties kunnen worden

ingediend en de moties en het voorstel in de eerste termijn kunnen worden behandeld.

Namens de Auditcommissie licht mevrouw *Aerdt*s toe dat de AB-leden het advies van de Auditcommissie recent hebben ontvangen. De Auditcommissie heeft in haar reactie vorig jaar de hoop uitgesproken dat de aanbevelingen worden meegenomen en dat een jaar later - bij de behandeling van voorliggende stukken - geconstateerd zou moeten worden dat er geen zichtbare voortgang is geboekt op de door de Auditcommissie genoemde punten. De Auditcommissie maakt zich zorgen. Voor de commissie BCF is een recap gemaakt van de adviezen van de Auditcommissie, maar de Auditcommissie ziet geen zichtbare vooruitgang. Dat wil niet zeggen dat er niets is gebeurd. De Auditcommissie verwacht oprecht dat het dagelijks bestuur niet stil zit en haar adviezen serieus neemt. Vorig jaar heeft de commissie al aangegeven door het dagelijks bestuur geïnformeerd te willen worden over de acties die genomen worden. De commissie gelooft ook dat het een worsteling voor het dagelijks bestuur is om met alle onzekerheden te kunnen sturen. Communicatie helpt daar echter bij. De Auditcommissie wil met haar reactie dit jaar impact maken en laten doorklinken dat het anders moet. Jaareindeverwachtingen die jaar op jaar bij de jaarstukken blijken af te wijken, waarbij meestal meer middelen worden overgehouden dan zijn begroot. Het waterschap heeft een begroting waarvan de uitgaven al jaren hoger zijn dan de inkomsten, omdat we de reserves willen afbouwen naar een bepaald niveau, zodat er niet te veel belasting wordt geheven. In dit kader acht de commissie het belangrijk dat er goed wordt begroot en er tussentijds goed wordt gemonitord en desgewenst wordt bijgesteld. De commissie onderkent dat er onzekerheden zijn en gaat daarover graag het gesprek aan bij de behandeling van de Voorjaarsnota. De kritische reactie van de Auditcommissie is een uitnodiging aan het dagelijks bestuur om het gesprek met het algemeen bestuur aan te gaan.

Op de vraag van de *voorzitter* of er behoefte is aan een schorsing wordt ontkennend geantwoord, waarna hij de fractie PvdD vraagt de aangekondigde moties in te dienen.

Mevrouw *Lammers* licht de motie Grip terugpakken op de waterbalans toe. In de afgelopen twee commissievergaderingen Voldoende water en droge voeten is uitvoerig gesproken over de waterbalans, die zwaar onder druk staat. In de commissievergaderingen werd niet alleen erkend dat het waterschap niet op koers ligt. De portefeuillehouder meldde zelfs dat het waterschap in de gevarenzone zit. Het Bestuursprogramma is duidelijk: een verslechtering van de waterbalans is geen optie. Ook de Europese richtlijn is duidelijk: bij een verslechtering moet er worden ingegrepen. De motie vraagt om nog dit jaar te komen met een aanvullend maatregelenpakket zodat het algemeen bestuur kan kiezen wat er nodig is om verdere achteruitgang van de waterbalans te voorkomen. Niet wachten op het beregeningsbeleid dat de komende cyclus aan het algemeen bestuur zal worden gepresenteerd, maar erkennen dat er meer nodig is. Want enkel het beregeningsbeleid gaat de situatie niet tijdig keren. Net als dat de fractie geen negatieve begroting aan het volgende bestuur wil doorgeven, wil zij ook geen negatieve waterbalans doorgeven. In dit kader roept spreekster op om nu die stappen te zetten die daarbij horen. De fractie hoopt op brede steun voor de motie.

De motie Grip terugpakken op de waterbalans luidt:

Constateernde dat

- *Uit het hydrologisch jaaroverzicht 2025 (bijlage bij de jaarstukken) blijkt dat de waterbalans in het beheergebied van Waterschap De Dommel al bijna 15 jaar een dalende trend laat zien en in 2025 het laagste niveau sinds 2010 heeft bereikt;*
- *Uit de jaarstukken blijkt dat de voortgang van de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) ten behoeve van een robuust watersysteem achterblijft ten opzichte van de gestelde doelen;*

- *Er naast beregeningsbeleid geen aanvullende strategie wordt uitgewerkt zoals de Europese Grondwaterrichtlijn wel verlangt;*
- *Er tegelijkertijd financiële middelen beschikbaar zijn die nog onvoldoende zijn benut (zie jaarrekening 2025);*

Overwegende dat:

- *In het bestuursprogramma is afgesproken dat:*
 - *verdere achteruitgang van de waterbalans moet worden voorkomen;*
 - *gewerkt wordt aan herstel en een robuust watersysteem;*
- *In het WBP5 is afgesproken dat:*
 - *In 2027 het grondwaterpeil een positieve laat trend zien. In lijn met het grondwaterconvenant, een stijging van de gemiddelde voorjaars grondwaterstand met 10 cm, ten opzichte van referentiejaar 2002 (zoals ook in de Europese Kaderrichtlijn Water wordt gehanteerd).*
- *De Europese Grondwaterrichtlijn (2006/118/EG) voorschrijft dat:*
 - *lidstaten grondwater moeten beschermen, verbeteren en herstellen met deadline 2027;*
 - *en dat bij twijfel over het behalen van doelstellingen aanvullende maatregelen genomen moeten worden;*
- *De in de jaarstukken gepresenteerde ontwikkeling van de waterbalans achterblijft bij de gemaakte bestuurlijke en Europese afspraken; Klimaatverandering leidt tot hogere verdamping, extremere droogteperioden, en daarmee extra druk op het watersysteem;*
- *Het enkel voortzetten van bestaand beleid en een eventueel beregeningsbeleid onvoldoende lijken om de waterbalans tijdig te herstellen tot het noodzakelijke niveau;*
- *Effectief waterbeheer vraagt om tijdige bijsturing van koers, inzet van het volledige instrumentarium, en gerichte maatregelen op de grootste drukfactoren in het systeem;*
- *Het waterschap niet op alle grondwaterpakketten directe invloed heeft, maar dat in de visie op schoon water is vastgelegd dat het waterschap in kaart brengt wat zij nodig heeft van anderen om doelen te bereiken en een stevige rol pakt als zijn kernactiviteiten in gedrang komen;*
- *het Algemeen Bestuur in staat moet worden gesteld om bewust keuzes te maken over aanvullende maatregelen;*
- *Het waterschap niet op alle grondwaterpakketten directe invloed heeft, maar dat in de visie op schoon water is vastgelegd dat het waterschap in kaart brengt wat zij nodig heeft van anderen om doelen te bereiken en een stevige rol pakt als zijn kernactiviteiten in gedrang komen;*
- *het Algemeen Bestuur in staat moet worden gesteld om bewust keuzes te maken over aanvullende maatregelen;*

Verzoekt het DB:

- *Nog in 2026 te komen met een voorstel voor een aanvullend maatregelenpakket waterbalans, waarin inzichtelijk wordt gemaakt:*
 - *welke instrumenten bovenop bestaand beleid mogelijk zijn;*
 - *welke maatregelen versneld of opgeschaald kunnen worden;*
 - *wat de verwachte bijdrage is aan herstel van de waterbalans op korte en middellange termijn;*
 - *wat binnen de huidige bevoegdheden direct uitvoerbaar is en waar (verdere) bestuurlijke of juridische keuzes van het AB nodig zijn;*
 - *welke andere rol of koers het waterschap kan nemen richting de verschillende partners in het grondwaterconvenant;*
- *Een effectieve benadering van de grote grondwateronttrekkers (zowel directe en indirecte) in dit voorstel op te nemen, waaronder:*
 - *Brabant Water;*
 - *Rijkswaterstaat;*
 - *industriële gebruikers, en*
 - *waterintensieve landbouw op kwetsbare gronden;*

Mevrouw Lammers licht de tweede motie Jaarlijkse klimaat sessie voor goede sturing op de wateropgaven toe. De fractie PvdD roept op om het beleid zo up-to-date mogelijk te houden op basis van het meest actuele beeld van het klimaat. De opwarming gaat sneller dan eerder gedacht. Zonnestrallen en verdamping nemen toe. Dit heeft direct gevolgen voor het watersysteem. Denk bijvoorbeeld aan de negatieve waterbalans uit het hydrologisch overzicht, maar ook de enorme uitschieters in droge en natte perioden. Als het beeld van het waterschap achterloopt, loopt het beleid ook achter en kan de organisatie de urgentie niet goed overbrengen. Zeker in tijden van misinformatie is het van belang dat de organisatie op de hoogte is van de laatste wetenschappelijke inzichten op hoofdlijnen. Daarom vraagt de fractie om een jaarlijkse bijeenkomst waarin het algemeen bestuur en de organisatie actief worden geïnformeerd over de nieuwste klimaatinzichten en dat het waterschap expliciet toetst wat dit betekent voor de snelheid en effectiviteit van het waterschapbeleid. Niet

omdat kennis een doel op zich is, maar omdat goed waterbeheer begint met het juiste begrip van wat er gebeurt. De fractie hoopt op brede steun voor de motie.

De motie Jaarlijkse klimaat sessie voor goede sturing op de wateropgaven luidt:

Constateerend dat

- *Het hydrologisch jaaroverzicht een belangrijke spiegel vormt van de toestand van het watersysteem en de effectiviteit van het gevoerde beleid;*
- *Recente inzichten van onder meer het KNMI en het Europese Copernicus-instituut laten zien dat de opwarming in Europa **bijna twee keer zo snel** gaat als het wereldgemiddelde;*
- *In het hydrologische jaarverslag aanvankelijk foutieve interpretaties en cijfers stonden, die de stijging van de temperatuur fors onderschatten en een compleet ander beeld neerzetten.*
- *Uit KNMI-data blijkt dat de zonnestraling in Nederland de afgelopen jaren aanzienlijk is toegenomen en gemiddeld ver boven het hoge droge klimaatsscenario's van 2023 ligt (zie bijlage), wat kan leiden tot hogere verdamping en daarmee directe impact op de waterbeschikbaarheid;*
- *Recente meetreeksen laten zien dat klimaatontwikkelingen zich het afgelopen decennium sneller voltrokken dan eerdere scenario's veronderstelden;*

Overwegende dat:

- *Een juist en actueel klimaatbeeld bij bestuur en organisatie essentieel is voor:*
 - *het bepalen van het tempo van beleid,*
 - *de effectiviteit van maatregelen,*
 - *en het overtuigen van partners zoals gemeenten, bedrijven en inwoners;*
- *Een onvolledig of verouderd beeld van klimaatontwikkelingen kan leiden tot:*
 - *onderschatting van urgentie,*
 - *vertraging in uitvoering,*
 - *en minder effectief of onvoldoende beleidsinstrumentarium;*
- *Het waterschap op grond van zijn wettelijke taak verantwoordelijk is voor het borgen van een robuust en toekomstbestendig watersysteem;*
- *De huidige ontwikkelingen in droogte, verdamping en extremen directe gevolgen hebben voor de waterbalans, de ecologische kwaliteit en waterveiligheid;*
- *Beleid en uitvoering moeten meebewegen met de meest actuele wetenschappelijke inzichten;*
- *Het Algemeen Bestuur in positie moet zijn om het beleid hierop actief te controleren en waar nodig bij te sturen;*
- *Structurele kennisdeling binnen bestuur en organisatie randvoorwaardelijk is voor effectief waterbeheer;*

Verzoekt het DB

- *Een jaarlijks, structureel informatiemoment voor het Algemeen Bestuur en de organisatie te organiseren waarin de meest recente wetenschappelijke inzichten over de wereldwijde klimaatontwikkeling worden gepresenteerd, inclusief de regionale ontwikkelingen relevant voor het watersysteem, zoals temperatuur, neerslag, zonnestraling en verdamping;*
- *Een reflectie te geven op wat deze actuele inzichten betekenen voor het tempo en effectiviteit van bestaande maatregelen, en de noodzaak tot eventuele bijstelling of versnelling;*
- *Deze reflectie te integreren in de reguliere planning- en controlcyclus, zodat het Algemeen Bestuur de voortgang en koers structureel kan beoordelen.*

Ten aanzien van de eerste motie Grip terugpakken op de waterbalans licht mevrouw Ruijs het preadvies van het dagelijks bestuur toe. Alles wat het waterschap doet is erop gericht om de waterbalans zo snel mogelijk te herstellen. In het waterbeheerprogramma-5 is het beleid voor de waterbalans uitgezet. Hieraan wordt met de organisatie op diverse vlakken hard gewerkt. Het algemeen bestuur wordt via P&C-stukken regulier geïnformeerd over de breedte waarop het waterschap dit oppakt. Het dagelijks bestuur herkent de zorg van de fractie PvdD. Spreekster onderkent dat het langzaam gaat en had dit graag anders gezien. Voor een goede waterbalans is het waterschap echter ook afhankelijk van perioden van neerslag, wat momenteel uitblijft. Het weer en het veranderende klimaat spelen een grote rol bij het op orde zijn en blijven van de waterbalans. Vorig jaar is met elkaar besloten om het transformatiescenario aan te houden. Ook is eerder besproken dat het waterschap stimuleert om met elkaar datgene te doen om tot een klimaat-robust watersysteem te komen. Dit staat voor het waterschap centraal. Daarnaast beziet het waterschap ook hoe de regulering kan worden verscherpt. Als het algemeen bestuur van mening is dat dit anders moet, dan kunnen deze aandachtspunten in het Waterbeheerprogramma-6 nader worden opgenomen. Het waterschap is enerzijds bezig met droogtebestrijding, maar wordt ook regulier met natte jaren geconfronteerd

(zoals in 2024), waarin wateroverlast is ontstaan. Dat heeft het waterschap ook niet direct geholpen. Juist door samenwerking met en medewerking van diverse partners moeten maatregelen voor herstel van de waterbalans in gezamenlijkheid worden genomen. Het dagelijks bestuur ontraadt het steunen van de motie, omdat de maatregelen al worden genomen. Wat de fractie PvdD in de motie vraagt zijn zaken die beter in het Waterbeheerprogramma-6 nader kunnen worden opgenomen.

Ten aanzien van de tweede motie Jaarlijkse klimaat sessie voor goede sturing op de wateropgaven licht de heer *Peeters* het preadvies van het dagelijks bestuur toe. De urgentie voor de grote klimaatopgaven en het veranderende klimaat wordt bij het dagelijks bestuur en breed in de organisatie gevoeld. Ten aanzien van de motie om een jaarlijkse sessie te organiseren merkt spreker op dat dit niet zozeer bijdraagt aan de grootte van het vraagstuk. Het dagelijks bestuur wil vooral inzetten op de realisatie van de doelen en de koers van het waterschap. Een discussie over de hoogte van de lat verandert de koers niet. Het dagelijks bestuur stelt voor vast te houden aan de huidige koers voor de watertransitie en merkt op dat het waterschap probeert de doelrealisatie zoveel als mogelijk te versnellen en maximale impact te behalen. Aanvullende analyses en sessies in een jaarlijkse bespreking voegt niets toe aan de huidige lijn en de koers. Dit kost bovendien veel tijd en zet druk op de schaarse ambtelijke capaciteit. Het dagelijks bestuur ontraadt de motie.

De *voorzitter* verzoekt de AB-leden hun reactie op de moties en het voorstel in de eerste termijn kenbaar te maken.

Mevrouw *Lammers* geeft aan dat water de basis is van al het leven. Daarom is de beoordeling van de jaarstukken geen technische exercitie maar een fundamentele vraag. Zij hecht er belang aan om richting eind 2025 op koers te zijn voor schoon en gezond water en op schema te lopen om te komen tot een robuust watersysteem, zodat er voldoende water beschikbaar blijft en het waterschap het gebied waterveilig kan houden voor weersextremen. Spreekster acht dit echter nu niet het geval. Des te teleurstellender acht zij het proces van vragen over de jaarstukken tot nu toe. Als het waterschap achter loopt op de gemaakte afspraken, wil de fractie als kaderstellend en controlerend orgaan weten waar het is misgegaan en welke koers het waterschap op moet. Keer op keer heeft de fractie geen of onvoldoende antwoord gekregen op de vragen. Niet op de technische vragen van 21 april en ook niet op de politieke vragen in de commissievergaderingen op 6 mei en 13 mei. Maandag 18 mei jl. heeft de fractie nog geen volledige antwoorden gekregen op hun vragen. Ten aanzien van de politieke vragen vraagt spreekster welke concrete bijsturende maatregelen het dagelijks bestuur genomen om de gebiedsgerichte aanpak weer op koers te brengen. Welke extra maatregelen zijn genomen toen duidelijk werd dat de waterbalans verder verslechterde en de afgesproken doelen niet haalbaar bleken? Ook gegeven de Europese grondwaterrichtlijn en de KRW, die achteruitgang verbiedt. Hoe kan het bestuur effectief sturen op herstel van de waterbalans als het geen gericht beleid voert op de grootste wateronttrekkers. Hoe moeten de AB-leden hun kaderstellende en controlerende dan uitvoeren? Ten aanzien van de technische vragen merkt spreekster op meermaals te hebben gevraagd naar inzicht in de grootste grondwateronttrekkers. Deze informatie is niet gegeven. Ook is nog niet benoemd welke instrumenten het waterschap nog meer heeft naast het beregeningsbeleid om ervoor te zorgen dat de waterbalans in een droog jaar niet verder verslechterd. Spreekster vraagt zich af of de fractie PvdD met al deze vragen de afgelopen tijd de vinger niet op de zere pols heeft gelegd. De fractie is van mening dat het dagelijks bestuur het algemeen bestuur eerder had moeten informeren op welke thema's het waterschap achterloopt, hoe de waterbalans in huidige bestuursperiode niet is verbeterd maar nog verder is gedaald, waarom de afspraken in Waterbeheerprogramma-5 nog niet zijn waargemaakt en waarom op deze zaken nog

geen adequate maatregelen zijn genomen. Maatregelen die in het kader van de Europese richtlijn verplicht zijn. De fractie begrijpt dat de gestelde kritische vragen niet plezierig zijn. Deze zijn echter wel nodig om met elkaar tot een robuust watersysteem te komen. Het waterschap is nu de opruimploeg voor falend overheidsbeleid en dat moet stoppen. De organisatie doet haar uiterste best, maar de resultaten lopen achter. Het werk van het waterschap vindt plaats in een complex geheel. Het waterschap concentreert zich op water, maar ziet dat ongewenste stoffen die bedrijven produceren en lozen niet uit het water kunnen worden gehaald. De rivieren worden verbreed, terwijl gemeenten nieuwe woonwijken nog steeds in oevers van rivieren bouwen. Er wordt water vastgehouden terwijl de bodem door grote partijen wordt leeg getrokken. Het algemeen bestuur mag vanwege de AVG niet weten wie de grootste onttrekkers zijn. Het dagelijks bestuur zegt alles op alles te willen zetten, maar de fractie ziet vaak een dagelijks bestuur wat volgzaam is en geen kartrekker. Tegelijkertijd leest de fractie in de beantwoording van artikel 54 vragen van mevrouw Bemelmans (Water Natuurlijk) dat het waterschap weldegelijk meer instrumenten heeft en ook een andere rol kan nemen. Wanneer slaat het dagelijks bestuur nu echt met de vuist op tafel? De fractie ziet het ook in de financiën, waar miljoenen op de plank blijven liggen. Heeft het waterschap nog wel voldoende grip? Op de manier waarop het waterschap nu een robuust en schoon watersysteem moet realiseren kost het veel tijd en geld en blijft het waterschap dweilen met de kraan open. Daarom acht de fractie het zo belangrijk dat het waterschap aangeeft aan anderen, inclusief het algemeen bestuur, wat er nodig is. Dit is ook met elkaar vastgelegd via het amendement op de visie schoon water. Toch hoort en leest de fractie dit niet terug. Het waterschap wordt grotendeels bekostigd door burgers. Ook zij hebben het recht te weten waar het waterschap op stuk loopt. Water beschikbaarheid, schoon water en waterveiligheid gaan namelijk iedereen aan. Toen de waterbalans een jaar geleden weer daalde had het algemeen bestuur publiekelijk moeten bespreken waar het waterschap tegenaan loopt en welke partijen hun verantwoordelijkheid onvoldoende hebben genomen, zodat met elkaar tijdig een nieuwe strategie kunnen bepalen. Anders gaat het waterschap er niet komen. Door de hele toestand en het gebrek aan antwoorden op vragen heeft de fractie een motie van afkeuring overwogen. De fractie hecht er echter belang aan om constructief met het dagelijks bestuur samen te werken. Vandaar dat de fractie voorliggende twee moties indient.

Aanvullend hierop gaat mevrouw *Lammers* in op het preadvies van het dagelijks bestuur. In de commissievergaderingen wordt niet ingegaan op de vragen van de fractie PvdD, waardoor de zorgen niet zijn weggenomen. Het dagelijks bestuur verwijst naar het Waterbeheerprogramma-6, maar kijkend naar de Europese richtlijn en het Waterbeheerprogramma-5 maakt dat het waterschap nu maatregelen moet nemen. Het Waterbeheerprogramma-6 gaat pas in 2028 in, terwijl de grondwatertoestand al in 2027 op orde moet zijn. Het dagelijks bestuur zegt alles op alles te zetten, maar in de beantwoording van de vragen van mevrouw Bemelmans wordt wel aangegeven over meer instrumenten te beschikken. Ook kan het waterschap een andere rol pakken. Spreekster is het er niet mee eens dat met elkaar alles op alles wordt gezet. Het algemeen en dagelijks bestuur moeten met elkaar het gesprek nader voeren om te bezien of het waterschap de juiste koers aanhoudt. Hier moet geen twee jaar mee worden gewacht. Ten aanzien van de motie om nader geïnformeerd te willen worden over de laatste klimaatinzichten, adviseert het dagelijks bestuur hiervoor geen jaarlijkse sessie te organiseren. Inzicht in de laatste klimaatinzichten maken echter veel uit. Tijdens de informatiemarkt heeft spreekster mensen gesproken die niet bekend waren met de grafieken van het KNMI over de zonnestraling. De ontwikkelingen in zonnestraling zijn erg belangrijk voor het werk van het waterschap, daar zonnestraling alles te maken heeft met de hoeveelheid water er verdampt. Daarnaast gaat een jaarlijkse klimaat sessie niet alleen over kennis en urgentie, maar ook wat het waterschap vervolgens met die kennis doet. Het

toetsen en met elkaar bespreken of het waterschap nog de juiste lijn aanhoudt. Na zo'n sessie kan de conclusie zijn dat het waterschap nog op de juiste weg zit. Spreekster acht het goed om wel een jaarlijkse sessie met elkaar te organiseren. Het komt niet vanzelf goed; het waterschap moet er met elkaar bovenop zitten.

Ingaande op de eerste motie ten aanzien van de waterbalans heeft mevrouw *Van Santvoort* het idee dat het waterschap goed bezig is om de waterbalans op orde te houden. Spreekster hecht er belang aan dat bij de uitwerking van het Waterbeheerprogramma-6 de opmerkingen rond de instandhouding van de waterbalans worden meegenomen. Zij is het eens met de tweede motie voor een jaarlijkse klimatsessie. Aanvullend hierop refereert zij aan een artikel van meteoroloog Gerrit Hiemstra in de NRC van 19 mei 2026, waarin wordt gesteld dat het extreemste klimatscenario nog altijd op gaat voor de wereld, ook bij de opwarming van twee graden. Dan is een veilige wereld onwaarschijnlijk. De versnelling heeft er juist mee te maken dat dit kan worden vergeleken met een temperatuursverhoging van drie of vier graden. Het is gevaarlijk dat er steeds meer droogte, extreme regenval en brandgevaarlijk weer komt, met als mogelijk gevolg een opwarming van drie of vier graden. Spreekster sluit zich aan bij de tweede motie van de fractie PvdD.

De heer Tollenaar sluit om 14.00 uur bij de vergadering aan.

De heer *Steunenberg* geeft de reactie van de fractie VVD op de moties. Spreker licht toe dat de onderwerpen in de moties de fractie erg aan het hart gaan. De fractie deelt het geluid van de fractie PvdD en het signaal is gehoord dat de fractie PvdD afgeeft geen antwoorden te hebben ontvangen op de gestelde vragen. Kijkend naar de strekking in de moties gaat de fractie VVD mee met het preadvies van het dagelijks bestuur, omdat er al veel maatregelen worden genomen om de waterbalans op orde te houden. Spreker is niet tegen het uitwerken van een overzicht, maar verwacht dat er al overzichten zijn over welke maatregelen het waterschap neemt. Hij weet niet wat er mogelijk is om daar nog extra maatregelen aan toe te voegen. Daarmee steunt de fractie VVD de motie Grip op de waterbalans niet. Dit neemt niet weg dat de waterbalans een dalende trend laat zien, waarvan de fractie hoopt dat dit kan worden gekeerd. Daarvoor is echter wel neerslag nodig.

Ten aanzien van de motie om een jaarlijkse klimatsessie te organiseren geeft spreker aan ook het artikel van Gerrit Hiemstra te hebben gelezen. Hij vindt cijferdiscussies altijd lastig en gaat er vanuit dat het algemeen bestuur de juiste gegevens van het dagelijks bestuur ontvangt. Hij denkt dat klimaatverandering voldoende aandacht heeft in de commissievergaderingen en is er geen voorstander van om jaarlijks een klimatsessie te organiseren. De fractie verwacht dat het waterschap het algemeen bestuur op andere manieren al voldoende informeert. Het is echter zaak voor het algemeen bestuur om er scherp op te blijven voldoende informatie te ontvangen. De fractie steunt de motie Jaarlijkse klimatsessie voor goede sturing op de wateropgaven niet.

Mevrouw *Kisters* geeft de reactie van de fractie VVD op de Burap 2025-3 en Jaarrekening 2025 en licht toe dat goed waterbeheer zeer belangrijk is. Het waterschap boekt hierin vooruitgang, maar de opgaven blijven aanzienlijk. De Dommel loopt aan tegen vertragingen, hoge kosten, steeds complexere klimaatopgaven. Desondanks blijven de financiën nog beheersbaar, al staan deze wel onder druk. Debet aan de financiële druk is het achterblijven van de voortgang in projecten, het achterblijven van uitgaven en doorschuiven van investeringen. De fractie VVD is geschrokken van de omvang en het momentum waarop het algemeen bestuur hiervan kennis mochten nemen. Ook acht de fractie het zorgelijk dat de schuldenquote oploopt en dat er nog altijd erg optimistisch wordt geraamd. De fractie

heeft eerder in overweging gegeven om over-budgettering toe te laten en te kijken naar de optie voor budgethouders om aan te kloppen bij dreigende tekorten. De fractie waardeert het werk van de Auditcommissie en haar advies op basis van een kritische analyse. De fractie herkent veel van de bevindingen en de constatering van de Auditcommissie. De fractie hecht er belang aan dat er komend jaar aan wordt gewerkt om concreter te zijn over de inhoudelijke en financiële doelen. Dit belang heeft de Auditcommissie ook aangegeven. De fractie ziet graag dat aangegeven wordt niet alleen wat het waterschap wil bereiken maar ook wat er bereikt is. Het algemeen bestuur heeft inzicht nodig in de realisatie van de doelen en de inzet van de middelen. Dat helpt het bestuur bij haar controlerende rol. Ten aanzien van de € 10 mln. activa die bij derden zijn ondergebracht en waarvan het waterschap niet weet of deze nog bestaan acht de fractie het verstandig om daarvoor nog een bestemmingsreserve te maken. Het is echter wel goed om dit de laatste keer te laten zijn.

De heer *Van de Ven* deelt de conclusie van de Auditcommissie dat de Burap een lijk document is geworden en daardoor, zeker voor buitenstaanders, lastig te doorgronden is. Hij realiseert zich dat de AB-leden hier zelf ook een rol in spelen, omdat de AB-leden steeds meer behoefte hebben aan informatie. Toch acht spreker het goed om met elkaar in gesprek te gaan over hoe de Burap beter leesbaar en toegankelijker kan worden gemaakt en wat het algemeen bestuur hier echt in terug wil zien. De fractie steunt de vraag van de Auditcommissie om meer grip op de begroting en tijdige bijsturing. De fractie is geschrokken van de inhoud van de oplegnotitie. Het afboeken van € 10 mln. is een forse kostenpost. De fractie vraagt zich hierover af of het verstandig is om het weerstandsvermogen te verlagen als dergelijke verrassingen zich vaker voordoen. De fractie BBB hecht eraan dat de belastingtarieven stabiel blijven. Tegelijkertijd wil de fractie het toekomstige bestuur niet opzadelen met verrassingen. Dit in overweging nemende vindt de fractie het beter om deze kosten in één keer af te boeken.

Ten aanzien van de motie Grip op de waterbalans sluit de heer *Van de Ven* aan bij het antwoord van het dagelijks bestuur. De fractie is van mening dat op dit punt al veel wordt gedaan. Spreker verwacht niet dat als er dit jaar nog een aanvullend maatregelenpakket wordt uitgewerkt, dat effectief gaat worden. Ten aanzien van de motie om een jaarlijkse klimaat sessie te organiseren onderschrijft de fractie het belang van het gebruik van recente klimaatgegevens, maar ziet er geen meerwaarde in om jaarlijks een klimaat sessie te organiseren. Hij kan zich wel voorstellen dat er een informerende waterbrief met de laatste inzichten wordt aangeboden, maar acht, mede vanwege de overvolle agenda's, een jaarlijkse klimaat sessie niet aan de orde.

Mevrouw *Aerdt*s geeft de reactie namens de fractie Water Natuurlijk. In het dikke pakket ziet de fractie dat de organisatie met veel zaken aan de slag is en daarin goede vorderingen maakt. De fractie vraagt zich wel af of de jaarstukken niet compacter en minder wollig geschreven kunnen worden. Dat de ambitie van het bestuur en de organisatie groot is, blijkt ook uit de controllersparagraaf. Spreekster is van mening dat als het waterschap nieuwe activiteiten onderneemt, er ook zaken zijn die het waterschap niet meer doet of niet meer kan doen omdat tijd en capaciteit ontbreken. Dat blijkt ook uit de jaarstukken. Daarover gaat de fractie graag in gesprek. De fractie is ook geschrokken van het verschil in de jaareindeverwachting in Burap-2 en Burap-3. Zij constateert in een tijdspanne van één maand een verschil van € 12,1 mln. plus de afwaardering van € 10 mln. van de immateriële vaste activa. De miljoenen vliegen om de oren in de jaarstukken. De fractie herhaalt de eerdere suggestie om hiervoor extern advies in te winnen en merkt op ervan te zijn overtuigd dat het dagelijks bestuur alles doet om de doelen en ambities te realiseren. De fractie is van mening dat er wellicht geen grens zit aan de ambities, maar wel aan dat wat de organisatie aankan. Reden temeer om een goede begroting te maken en deze door

het jaar heen bij te stellen. Aangezien de zet van de 4% vermindering van de kosten op totaalniveau niet blijkt te werken, wil de fractie deze graag afschaffen en budgetten scherper gaan ramen. Ook daarover gaat de fractie graag met het dagelijks bestuur in gesprek bij de bespreking van de Voorjaarsnota. De fractie heeft zich ook verbaasd over de resultaatbestemming. Als de fractie hiermee instemt en de verwachting voor de onttrekking in 2026 uitkomt, minus € 6 mln. en de genoemde afboeking van de immateriële activa van € 5 mln., is de pot al leeg voor de begroting 2027. Dan zit er een fors gat tussen de inkomsten en uitgaven. Spreekster vraagt hoe het dagelijks bestuur dit wil oplossen. De fractie is voorstander van een lagere reservering voor de afwaardering van de immateriële vaste activa naar bijvoorbeeld € 2 mln. per jaar. Indien het dagelijks bestuur hierin niet meegaat, is de fractie voornemens hierover een amendement in te dienen. Bij de bespreking van de Voorjaarsnota gaat de fractie graag in gesprek met het dagelijks bestuur wat de omvang van een gezonde buffer moet zijn. Welke reserves moet het waterschap hebben kijkende naar de toekomst? Want, het waterschap is er nog lang niet. Denk bijvoorbeeld aan de klimaatcrisis die zeker van het waterschap nog het nodige zal vragen. De fractie heeft in de commissievergadering ook het waterveiligheidsbewustzijn genoemd, het wegnemen van risico's, de digitale transformatie, veilig werken, de ethische kant van AI en de afname van controles. Ook deze zaken ziet spreekster graag terug in de Voorjaarsnota 2027. Hoe de fractie denkt over het achteraf goedkeuren van zaken is inmiddels bekend. Het doel van de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur is een gesprek over de tijdigheid van informatie. Dat is niet pas bij het vaststellen van de jaarstukken. Op 12 juli 2023 heeft de fractie een motie ingediend over het herijken van de P&C-cyclus, die met nuances door het dagelijks bestuur is overgenomen. Daarin werd onder meer verzocht om het algemeen bestuur te betrekken bij de goedkeuring van overschrijdingen. Het ging daarbij niet om de rechtmatigheid, maar om het samenspel tussen het algemeen bestuur en dagelijks bestuur. De vraag van de fractie is hoe het dagelijks bestuur vindt dat zij uitvoering hebben gegeven aan dit onderdeel van genoemde motie.

De heer *Dewachter* gaat in op de moties. Ten aanzien van de motie Grip terugpakken op de waterbalans, waarin wordt voorgesteld te bezien of het herstel van de waterbalans kan worden versneld, acht spreker het goed dat er nu in positieve zin zo veel aandacht is voor de ambities in het Bestuursakkoord. Hij constateert dat er al veel gebeurt. Het gaat de fractie echter te ver om te denken dat door het nu nemen van extra maatregelen de waterbalans op korte termijn herstelt, daar het watersysteem langzaam reageert. Daarnaast is het herstel van de waterbalans ook weersafhankelijk. In dat kader ondersteunt de fractie de lijn van het dagelijks bestuur en acht het goed om eerst in beeld te brengen waar het waterschap concreet mee bezig is en wat de verwachte effecten hiervan kunnen zijn. Als er dan nog zaken mogelijk mochten zijn, kunnen deze nader worden besproken, indien het algemeen bestuur dit ondersteunt. De snelheid die De Dommel heeft gekozen en het samen optrekken met de Noord-Brabantse Waterschapsbond in het Breed Bestuurlijk Grondwateroverleg is ook mede bepalend. En dat is ook wat waard. De fractie staat sympathiek tegenover de geachte in de motie, maar steunt de motie niet en volgt de lijn van het dagelijks bestuur.

Ten aanzien van de motie Jaarlijkse klimatsessie voor goede sturing op de wateropgaven merkt spreker op dat de fractie dit een goed idee lijkt. Het is echter de vraag wie dit het beste kan doen. Dit lijkt voor de fractie meer iets voor een combinatie van bijvoorbeeld de WUR met het KNMI. Dit kan ook op landelijk niveau worden opgepakt. Of het waterschap dit alleen voor het eigen beheergebied moet doen, met inachtneming van de kosten en inzet van capaciteit die hiermee gemoeid zouden zijn, acht de fractie het beter om gas te geven bij de realisatie van de doelen van het waterschap dan er nu een extra taak bij te nemen die beter door andere partijen kan worden ingevuld. Hoewel de fractie sympathiek staat tegenover de

geachte in de motie, volgt de fractie de lijn van het dagelijks bestuur en steunt de motie als Dommel-activiteit niet.

De heer *Aarts* merkt op dat er al veel is gezegd. De fractie 50PLUS gaat mee met de opmerkingen van mevrouw Aerdts ten aanzien van het advies van de Auditcommissie. Aan de bespreking van de Burap zijn al meerdere sessies gewijd. Hierin is ook aandacht gevraagd voor de lijvigheid van het rapport. Spreker geeft als richting mee om de rapportage in de toekomst meer op hoofdlijnen uit te werken en, al naar gelang de behoefte van de bestuurders, in gesprekken hier meer op in te gaan. De discussie ten aanzien van de jaareindeverwachting versus de planning is al meerdere keren gevoerd. Vragen zijn: Heeft het waterschap nog grip op de zaak, lopen zaken achter of lopen de financiën op en is er hierdoor een risico dat de doelrealisatie en bijbehorende financiën nog verder achter gaan lopen? Spreker merkt op recent een voorbijganger te hebben gesproken die het verloop van de waterschapslasten bijhield en meldde dat de waterschapslasten vanaf 2013 zijn verdubbeld.

Ten aanzien van de motie Grip op de waterbalans volgt de fractie de eerdere opmerkingen dat er al veel wordt gedaan om grip te krijgen op de waterbalans. Dit wordt onder meer ook meegenomen in het Waterbeheerprogramma-6. Ten aanzien van de motie Jaarlijkse klimaat sessie voor goede sturing op de wateropgaven volgt de fractie eveneens eerder gemaakte opmerkingen. Hij begrijpt de zorg en leest verschillende meningen hierover. Hij verduidelijkt geen expert te zijn en wil zich zo ook niet positioneren, maar ziet niet de toegevoegde waarde om een jaarlijkse klimaat sessie als apart punt op de agenda te zetten. Het gaat hier uiteindelijk om een relatief klein beheersgebied op het grote geheel. Spreker acht het in dit kader ook een betere suggestie dat bijvoorbeeld de WUR, het KNMI en eventueel inhoudelijke professoren een dergelijke sessie oppakken.

De heer *Van Benthem* sluit zich aan bij de opmerkingen van de fracties 50PLUS en BBB en acht het eveneens goed om manieren te vinden om het stuk leesbaarder te maken. In het verleden is er een leesversie en een uitgebreide versie met bijlagen uitgewerkt. Spreker stelt als open vraag aan het dagelijks bestuur hoe zij zelf reflecteren op het stuk en wat het dagelijks bestuur nog van het algemeen bestuur nodig heeft om tot een leesbare versie te komen. Zijn er wellicht vragen die in de laatste periode voor nadere uitwerking bij het dagelijks bestuur zijn teruggelegd die beter in een bijlage bij de Burap kunnen worden opgenomen? Zodoende kan het stuk mogelijk beter leesbaar worden gemaakt, zonder dat het afbreuk doet aan de informatiebehoefte van het algemeen bestuur. Spreker onderkent dat AB-leden vaak informatie opvragen, maar hij vraagt zich af of opname van dergelijke informatie in de Burap de juiste systematiek is. De fractie PvdA steunt de kritiek en adviezen van de Auditcommissie en vraagt het dagelijks bestuur ook om een reflectie hierop. Tevens vraagt spreker om een uitgebreidere toelichting op zijn ook in de commissievergadering gestelde vraag wat het dagelijks bestuur nog nodig heeft. De fractie ziet dat bepaalde doelen niet worden gehaald. Er zijn vaak wel pogingen gedaan, maar de doelrealisatie is soms door externe factoren niet van de grond gekomen. Bij voorbeeld als het gaat om aanbestedingen, projecten of structurele onderbesteding. Zijn er manieren of mandateringen waarover het dagelijks bestuur niet beschikt, maar die wel van meerwaarde kunnen zijn bij de doelrealisatie? Mogelijk dat hierover in een bestuursvergadering het gesprek kan worden aangegaan hoe met elkaar toch stappen kunnen worden gemaakt. Spreker hoort ook in de motie van de PvdD de vraag terug om informatie en het maken van extra stappen, maar niet de vraag wat het dagelijks bestuur van het algemeen bestuur nodig heeft om extra stappen te kunnen maken. Hij denkt dat de informatie vaak wel beschikbaar is, maar dat het algemeen bestuur niet goed weet waar de informatie moet worden

gezocht. Hij verzoekt het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur mee te geven hoe wat er nog nodig is.

De heer *Van Gerven* merkt op dat er al veel vragen zijn gesteld en gaat in op een paar nuances. Het grote bezwaar van veel fracties is het tempo van projecten. Spreker refereert aan een opmerking van de heer Lokin in de commissievergadering dat mensen voortaan zelfs naar de Raad van State gaan. Omdat het waterschap een project via een projectplanbesluit volgens de Waterwet aanpakt, kan de omgeving alleen maar naar de Raad van State. Gelet op de agenda van een dergelijk orgaan, roept het waterschap het mogelijk ook over zichzelf af dat de realisatie van projecten achterblijft. Spreker geeft aan dat de waterbalans verduidelijkt een benadering is van het watersysteem. Er wordt gesuggereerd dat de oplossing ligt in het ongebouwde deel van het gebied, zijnde natuur en landbouw. De grafiek geeft al vele jaren een dalende lijn aan. Die lijn loopt eigenlijk parallel aan de verstedelijking in het gebied. De fractie Werken aan Water vindt zaken als de stimuleringsregeling afkoppelen en infiltratie van regenwater goed, maar dat is technisch niet mogelijk om een leefbare bebouwde kom te houden. Het waterschap zal de systematiek wellicht toch niet zo zwart/wit moeten bekijken, omdat dit een gevolg is van de dichtbevolktheid van het gebied. Als voorbeeld refereert spreker aan een fabrikant in Veldhoven, waar drie kokers van 2 meter doorsnee onder de A67 lopen die bedoeld zijn om water versneld af te voeren. Dit geeft aan dat het waterschap niet alle oplossingen in haar macht heeft en dat water in stedelijk gebied tot problemen kan leiden. In dit kader geeft spreker aan dat de systematiek van de waterbalans min of meer met een korreltje zout moet worden genomen. Het is vreemd dat een nat jaar nauwelijks effect heeft op de waterbalans. Dat geeft duidelijk aan dat de oplossing niet alleen in het ongebouwde gebied te vinden is. Spreker acht een dalende waterbalans de prijs die het waterschap voor de dichtbevolktheid van het gebied betaalt. Hij vraagt zich af of het waterschap bij de herinrichting van beken de juiste werkwijze wordt gehanteerd. De zorg van de fractie zit met name in het feit dat het waterschap niet alles kan oplossen. Spreker hoort van een aantal fracties dat het beregeningsbeleid wezenlijk van invloed zal zijn op de waterbalans. Hij ziet echter ook dat minder onttrekkingen door de landbouw in natte jaren een minimaal effect hebben op de waterbalans. Op andere plekken worden grote hoeveelheden water onttrokken. De fractie PvdD wil hier inzicht in hebben, maar de grote onttrekkingen zijn vaak onzichtbaar. Een bekend voorbeeld zijn de viaducten en verdiepte wegligging bij Vught en Nijnsel, waar gigantisch gezogen moet worden om het gebied droog te houden. En in Eindhoven wordt continue gepompt waar vroeger drinkwater Oost-Brabant water uit de grond haalde. Toen dat om kwaliteitsredenen is gestopt moest men toch blijven pompen om de huizen droog te houden. Dergelijke zaken vraagt ook van andere partijen inzet en slim omgaan met het beschikbare grondwater.

De heer *Van der Hulst* geeft namens de fractie CDA een reactie op de moties. Voor beide moties steunt de fractie de argumentatie van het dagelijks bestuur. Ten aanzien van de motie Grip op de waterbalans voegt spreker toe dat de fractie altijd benieuwd is geweest naar en zich betrokken heeft gevoeld bij het Grondwaterconvenant en hoe partijen met elkaar tot acties komen. Spreker acht het teleurstellend dat uit de mid term review van het Grondwaterconvenant bleek dat er van de veertig acties tien acties redelijk op schema lagen maar dat dertig acties weinig tot geen resultaat hadden geboekt. De fractie vraagt hoe daar meer vaart in kan komen. Daar het Grondwaterconvenant eind 2027 eindigt, vraagt de fractie zich ook af hoe de planvorming van de acties daarna verder wordt opgepakt. De acties waar onder meer de fractie PvdD nu om vraagt ziet hij graag terug bij het vervolg op het Grondwaterconvenant.

De heer *Verhoeven* geeft namens de fractie CDA een reactie op de Burap-3 2025 en Jaarrekening 2025. De fractie ondersteunt de conclusies van de Auditcommissie. Dank aan de opstellers van de Burap. Spreker onderkent eveneens dat het een lijvige rapportage is. De stand van zaken van de financiën stemt hem droevig. De organisatie is niet in control en de fractie vraagt zich af of de zogenaamde 'linkerhand' weet wat de 'rechterhand' aan het doen is. In de oplegnotitie wordt een aantal acties genoemd die in gang zijn gezet om de komende jaren tot een betere en realistischere begroting te komen. De fractie heeft hier geloof in, maar hoort ook graag van het dagelijks bestuur wanneer deze acties zijn geïmplementeerd en wanneer het algemeen bestuur over de voortgang hiervan wordt geïnformeerd. Het lijkt de fractie duidelijk dat er druk moet worden gezet om te komen tot een betere en realistischere begroting. Kijkend naar de Burap heeft de fractie ook gekeken hoe het mogelijk anders kan worden gedaan. Spreker heeft de indruk dat het waterschap met elkaar vaak praat over details in plaats van te discussiëren over de hoofdpunten. Wat doet het waterschap langjarig aan droge voeten, aan schoon water en aan voldoende water? Wat moet het waterschap doen en wat is de efficiëntie van wat er is gedaan? Kijkend naar de financiën is dit wat het waterschap zeker nodig heeft. Daarnaast is een betrouwbare en robuuste meerjarenbegroting in de Voorjaarsnota nodig, iets waaraan het de laatste jaren wat aan heeft ontbroken. Een begroting die klopt, is doorgerekend en waar het bestuur volledig op kan vertrouwen dat deze robuust is. Daar maakt het algemeen bestuur keuzes op. Spreker pleit ervoor dat de begroting klopt. In het verleden is hieraan uitleg gegeven dat er veel zaken niet volledig bekend of onzeker zijn. Een kloppende begroting is echter essentieel. Kijkend naar oplossingen, blijkt uit de Burap dat de pijnpunten voornamelijk zitten bij de stimuleringsregelingen. De fractie vraagt zich af of met de stimuleringsregelingen de juiste doelen worden gehaald en constateert dat dit niet het geval is. De vraag voor de toekomst is of de stimuleringsregelingen moeten worden gecontinueerd. Spreker geeft aan dat het waterschap met de zogenaamde 'stok' gaat werken, maar vraagt zich ook af wat de 'tak' dan gaat worden. De fractie verwacht dat dit niet tot een oplossing leidt. De oplossing ligt voor de fractie meer in gemeenschappelijk eigenaarschap van het probleem en het met partijen in het gebied oppakken van zaken. De watertransitie kan niet alleen door het waterschap worden gerealiseerd. Daar zijn de mensen in het gebied bij nodig. Hiervoor zijn stimuleringen ingezet, maar dit heeft ook gevolgen gehad. Het is niet bekend wat er uiteindelijk met de middelen voor de stimuleringen is gebeurd en er moeten afschrijvingen plaatsvinden uit eerdere stimuleringsregelingen. Er is onduidelijkheid in de financiële situatie en of en in hoeverre de doelen zijn gerealiseerd. De fractie begrijpt dat de stimuleringsgelden een bijdrage levert om mensen over de drempel te helpen, maar wil die gelden liever inzetten voor nadere samenwerking in het gebied en te zorgen dat er gemeenschappelijk eigenaarschap ontstaat. Als mensen het belang van droge voeten, schoon water en voldoende water beter gaan begrijpen, zullen zij hierin ook mee willen denken. Ten aanzien van de afschrijving van € 10 mln. voor immateriële vaste activa is de fractie van mening dat de balans schoon moet worden gehouden. Zaken die niet op de balans thuishoren, moeten hier vanaf worden gehaald, ongeacht de hoogte van het bedrag. De fractie acht het goed om nu de pijn te pakken en deze immateriële vaste activa af te schrijven. Spreker merkt op dat er ook nog een bedrag van € 10 mln. bouwrente en voor € 5 mln. geactiveerde uren bijkomen. Nog los van eventuele extra middelen voor de stimuleringsregeling afkoppelen, waar momenteel ca. € 2,5 mln. aan is uitgegeven, maar het totale bedrag van € 20 mln. is nog niet met de eerder genoemde bestemmingsreserve gedekt. Als het waterschap de stimuleringsregeling stopt, zouden er mogelijk nog aanvragen voor projecten kunnen worden ingediend. Hierdoor kan het huidige tekort dan nog oplopen. Dat alles brengt de fractie bij het punt dat er moet worden gekeken hoe het waterschap verder gaat met de financiën en de doelen. De doelen staan voor de fractie niet ter discussie; wel de weg naar de realisatie daarvan. Er zijn veel projecten doorgeschoven. De fractie

betreurt dit maar begrijpt dat dit bijvoorbeeld ook te maken heeft met vergunningverlening. Het belastinggeld is echter wel op basis van de verwachte doelrealisatie opgehaald. De fractie vraagt hoe het waterschap dit voor de toekomst ziet; veel projecten doorschuiven, reserves die minimaal zijn en financiën die onder water staan als alle afschrijvingen worden afgeboekt. Het stemt de fractie droevig maar zij wil wel graag meedenken om tot oplossingen te komen.

Mevrouw *Van der Zanden* merkt op dat er al veel is gezegd. De fractie Ongebouwd kan zich bij een groot aantal gemaakte opmerkingen aansluiten, bijvoorbeeld over de oplopende schuldenquote. De fractie waardeert het werk van de Auditcommissie en is benieuwd naar de beantwoording van de vragen door het dagelijks bestuur. Spreekster hecht er belang aan inzicht te krijgen in wat het waterschap wil bereiken en wat er bereikt is. De fractie acht de stukken eveneens lijk en herkent de lastigheid om de stukken compacter te maken, zonder dat dit afbreuk doet aan de informatiebehoefte van het algemeen bestuur. In reactie op de opmerkingen van de fractie CDA is de fractie van mening dat stimuleringsregelingen juist helpend kunnen zijn in de broodnodige samenwerking om de waterschapsdoelen te bereiken. Ten aanzien van de motie Grip terugpakken op de waterbalans licht spreekster toe dat de waterbalans één van de meest urgente waterschapstaken is. De waterbalans is echter niet iets van alleen plussen en minnen. Dat blijkt ook uit de wateroverlast in 2023 en 2024. Er waren geen onttrekkingen door de landbouw en toch was het grondwaterpeil al snel weer weggezakt. Het is complex. Het waterschap wil veel doelen dienen. Er is een bomenplan om het aantal bomen met één miljoen uit te breiden. Er is echter ook meer verdamping. Een grote volwassen boom verdampt gemiddeld 100-300 liter water per dag en op warme, droge zomerdagen 500-1000 liter per dag. Maar verdamping onttrekt ook warmte aan de omgeving, wat nuttig is. Wat klimaat betreft: ook de natuur past zich aan aan het klimaat. Zo staat in het handelingsperspectief van het waterschap dat er op hoge koppen geen grondwaterafhankelijke natuur zou moeten zijn en dat er in beekdalen de aanleg van zuiveringsmoerassen en broedbossen gewenst zou zijn. De landbouw doet al veel. Er wordt volop ingezet op water vasthouden en een goede landbouwpraktijk voor de bodem. Er is vruchtwisseling. Er zijn bemestingsvrije zones, spuitvrije zones en nieuwe technieken, zoals druppelirrigatie en peil-gestuurde drainage. Er lopen diverse projecten, zoals BodemUP. Denk ook aan het mini-waterschap dat het algemeen bestuur tijdens de tweedaagse heeft gezien. Berekening is niet per saldo een onttrekking. Berekening is van belang voor de lokale voedselproductie, maar ook om het organische stofgehalte in de bodem op peil te houden. Ten aanzien van verstedelijking sluit spreekster zich deels aan bij de gemaakte opmerkingen van de fractie Werken aan Water. Verstedelijking is van grote invloed op het grondwaterpeil. Eén van de belangrijkste onttrekkers is echter het eigen watersysteem van het waterschap. Een korte berekening leert dat jaarlijks ca. 450 mln. m³ water door het eigen watersysteem afgevoerd wordt. Hoe is het te rechtvaardigen om vooral naar onttrekkers te kijken wiens waterbehoefte minder wordt als het watersysteem goed op orde is. De fractie is van mening dat er volop moet worden ingezet op functionele infiltratie en mogelijkheden die echt werkbare en hogere grondwaterstanden kunnen bereiken. Spreekster herhaalt dat er al veel gebeurt, maar dat een weg ergens heen niet altijd direct resultaat geeft. Die weg is echter al goed ingezet. Ten aanzien van de motie Jaarlijkse klimaat sessie voor goede sturing op de wateropgaven merkt zij op dat het gevoel van urgentie door het algemeen bestuur wordt onderkend. Om een klimaat sessie te organiseren om een nog groter gevoel van urgentie te krijgen, lijkt de fractie niet nodig. De doelen zijn ambitieus en dat is niet voor niets. De fractie Ongebouwd ondersteunt beide moties niet.

De heer Van Rijckevorsel dankt de Auditcommissie voor haar reactie. De fractie Natuurterreinen heeft de Auditcommissie hoog in het vaandel staan en spreekt dank

uit voor de tijd die mevrouw Aerdt en de heren Steunenbergh en Verhoeven in de Auditcommissie steken. De Auditcommissie schuwt er niet om om een kritische noot te plaatsen en houdt daarmee zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur scherp. In het advies is een aantal constatering opgemerkt. Spreker gaat er vanuit dat dit door het dagelijks bestuur wordt opgepakt, al komt het mogelijk in de ogen van de fractie Water Natuurlijk nog onvoldoende tot uiting. De fractie Natuurterreinen is ook benieuwd naar de reactie van het dagelijks bestuur, maar geeft ook mee dat de fractie niet op de stoel van het dagelijks bestuur wil gaan zitten, maar graag op hoofdlijnen stuurt. Teveel detaillering helpt niet. Hij verwacht niet dat het de ambitie van het algemeen bestuur is om wekelijks te vergaderen. De fractie betreurt het dat nog niet alle ambities volledig zijn waargemaakt en met name op het gebied van natuurherstel, KRW, vernatting en verdroging raakt het direct de achterban van de fractie. Zoals ook al eerder geded, resteert er in sommige gevallen geen tijd meer. Tegelijkertijd is het waterschap wel op meerdere vlakken met elkaar in gesprek en roeit met de riemen die het heeft. Er worden projecten opgepakt en er worden stappen gemaakt, maar het mag allemaal wel sneller. Kijkend naar het bedrijfsleven, zijn het waterschap, als ook andere overheden, trage organisaties. Het ontbreekt bij het waterschap af en toe aan ambtelijk en bestuurlijk lef. Ingaande op de opmerkingen van de fractie CDA licht spreker toe dat het waterschap zoveel mogelijk probeert om zaken in gezamenlijkheid op te pakken. Spreker roept de AB-leden om vanuit de politieke partijen richting de kiezers ook aan te geven wat de achterbannen van de diverse fracties doen om de doelen en ambities van het waterschap te helpen realiseren. Daar wordt vaak gemakkelijk overheen gestapt. Het kostenaspect speelt vaak een rol daar het waterschap voor een belangrijk deel wordt bekostigd door belastingopbrengsten. Daarnaast speelt het zogenaamde 'Nimby-effect' mee. Het helpt als de bestuurders meer nadrukkelijk aangeven wat de achterbannen al doen. Ten aanzien van de doelrealisatie is het voor de natuur nog somberder gesteld. Daar waar in de landbouw droogte of wateroverlast direct een zichtbaar effect heeft door bijvoorbeeld verdroogde oogst of gele grasvelden, zie je dit in de natuur pas na een aantal jaren terug. Daardoor komen effecten van droogte of wateroverlast op de natuur vaak ook niet direct bij de omgeving aan. De fractie acht het goed als daar meer aandacht aan wordt gegeven, niet alleen om de urgentie aan te tonen, maar ook om de waarde van de natuur – als ook landbouwgebieden – te laten zien. Ten aanzien van de motie Grip terugpakken op de waterbalans merkt spreker op dat veel van de genoemde punten al bekend zijn en worden opgepakt. Er is al meerdere malen bestuurlijk ter tafel gekomen dat de Gebiedsgerichte Aanpak achterloopt. Dit kent tal van redenen zoals capaciteit en financiële middelen. Uiteindelijk gaat de kiezer over de inzet van de capaciteit en middelen. Spreker heeft bij de motie het idee dat het ontbreekt aan een stukje praktijkkennis. Met alles juridisch willen maken komt het waterschap in problemen. Er heerst vaak een angstcultuur binnen organisaties waarbinnen alles juridisch moet zijn afgedekt voordat men aan de slag kan gaan. En dan nog kan een zaak eindigen bij de Raad van State, doordat belangenorganisaties opkomen voor het 'algemeen belang' zonder het eigendom te hebben. Dat is niet alleen frustrerend voor overheden, maar ook voor de meewerkende partijen. Nog los van de kosten en gemiste kansen die daarmee gepaard gaan en het remmend effect. Spreker vraagt hoe de fractie PvdD zelf kijkt naar het inzetten van middelen en instrumenten. Hij vraagt de fractie PvdD als zij aan de Gebiedsgerichte Aanpak-tafel zouden zitten, welke aanpak zij zouden voorstaan. In de motie wordt gevraagd om onderzoek te doen, maar spreker is ook benieuwd hoe de fractie PvdD dit zou aanpakken. Ten aanzien van de motie Jaarlijkse klimaat sessie voor goede sturing op de wateropgaven steunt spreker de opmerkingen dat dit een goede kans zou zijn voor de WUR of het KNMI, maar wellicht ook voor de PvdD zelf of Extinction Rebellion, om een jaarcongres te houden. Mede vanuit capaciteits oogpunt is de fractie er geen voorstander van als het waterschap een jaarlijkse klimaat sessie organiseert.

De voorzitter schorst de vergadering om 15.00 uur zodat het dagelijks bestuur zich kan beraden op de reactie in de eerste termijn.

De voorzitter heropent de vergadering om 15.20 uur.

De heer Lokin merkt op in eerste instantie te zullen reageren op de opmerkingen en vragen van de fracties aan het dagelijks bestuur. Spreker geeft aan dat bij voorliggend agendapunt ook standpunten zijn gedeeld over het volgende agendapunt, de resultaatbestemming, met name ten aanzien van de immateriële vaste activa. Hij zal hierop reageren. Dit houdt echter niet in dat AB-leden hun reactie op de resultaatbestemming bij het volgende agendapunt niet meer kenbaar kunnen maken. Hij dankt de Auditcommissie voor de kritisch, constructieve aanbevelingen en de uitnodiging aan het dagelijks bestuur om nader in gesprek te gaan om zaken beter te gaan doen. Hij merkt op dat het dagelijks bestuur en algemeen bestuur al goed met elkaar in gesprek zijn. Het goede gesprek voortzetten is ook de wens en taak van het dagelijks bestuur. Vervolgens reageert hij op de opmerkingen van de AB-leden. Ten aanzien van de gemaakte opmerkingen licht spreker toe dat schuldenquote niet oploopt maar omlaag gaat. Hierover is een afspraak gemaakt van 350%. Als gevolg van de afgeleide investeringen hoeft het waterschap minder te lenen en wordt de verhouding tussen de jaarlijkse omzet en de hoeveelheid geld dat wordt geleend, gunstiger. De schuldenquote ligt nog onder de 300% en daarmee dus ruim onder de afgesproken 350%. Ten aanzien van de immateriële vaste activa wordt voorgesteld om een resultaatbestemming van € 5 mln. te vormen om de immateriële vaste activa af te waarderen. Sommigen koppelen dit als een verplichting vanuit de accountant. De accountant heeft echter twee opties aangegeven: óf de immateriële vaste activa blijven staan en het waterschap zorgt ervoor dat hierover jaarlijks een rapportage wordt opgeleverd waar de activa zijn en in welke staat ze zijn, óf de immateriële vaste activa kunnen worden afgewaardeerd. Kijkend naar de financiële positie van het waterschap - met de beter dan verwachte resultaten van vorig jaar doordat minder middelen zijn uitgegeven dan aanvankelijk was voorzien - is het waterschap in de positie om nu zonder problemen € 5 mln. af te waarderen. Daarmee is de helft van de immateriële vaste activa van € 10 mln. al afgewaardeerd en kunnen de 'meest pijnlijke' activa van de balans worden verwijderd. Zodoende wordt de balans ook schoner. Aan het einde van lopend boekjaar kan worden bezien of het waterschap al dan niet in een financiële positie is om meer immateriële vaste activa af te waarderen. Dit wordt nu als voornemen aangekondigd. Hierover wordt echter nu nog geen besluit gevraagd. Enkele AB-leden achten € 5 mln. afwaardering nu te veel. Vanuit de fractie Water Natuurlijk werd de suggestie gedaan om de immateriële vaste activa voor € 2 mln. per jaar in de komende vijf jaren af te waarderen. Dit houdt wel in dat het waterschap de komende jaren nog communicatie moet hebben met gemeenten of de assets nog bestaan en in welke staat deze zijn. Het dagelijks bestuur acht dit niet in het belang van de bedrijfsvoering en dit kost bovendien ook capaciteit. Andere AB-leden achten het goed om de immateriële vaste activa in één keer af te schrijven om de balans op orde te brengen, ongeacht de financiële positie van het waterschap. Het dagelijks bestuur steunt dit standpunt ook niet. Het is belangrijk om vrije reserves over te houden om te kunnen rangeren. Het dagelijks bestuur acht een afwaardering van € 5 mln. aan immateriële vaste activa de gulden middenweg, met de intentie om het na dit jaar nog een keer te doen, als de financiële positie van het waterschap dit toelaat. Ten aanzien van de lijvigheid van de Burap licht spreker toe dat in het AB-voorstel Bestuursrapportage 2025-3 en Jaarstukken 2025 verantwoording wordt afgelegd over 2025. Daar is een ambtelijke toelichting (oplegnotitie) aan toegevoegd. Daarnaast is de Jaarrekening 2025 bijgevoegd, waar in paragraaf 1.1 de financiën resultaten in één oogopslag zijn opgenomen. Daarna is in de Jaarrekening nog een groot aantal pagina's opgenomen met onder andere meer gedetailleerde informatie

over de beleidsvelden, die ter informatie aan het algemeen bestuur worden aangeboden. Deze pagina's zijn echter niet noodzakelijk om de stabiliteit van het waterschap goed te kunnen beoordelen. Spreker verduidelijkt dat meer dan de helft van de informatie in de Jaarrekening verplicht is en met het bestuur als ook met de Provincie Noord-Brabant, als toezichthouder, moeten worden gedeeld. Ongeacht eventuele nieuwe afspraken over de uitwerking van de jaarstukken, zullen deze pagina's formeel aan het bestuur de provincie moeten worden aangeboden. In het kader van de publiekscommunicatie wordt een samenvattende financiële bijsluiter opgesteld. Bij de brieven met de waterschapsomslag wordt eveneens een bijsluiter met infographics meegestuurd, waarin op een hoger abstractieniveau wordt uitgelegd waar de middelen binnen het waterschap aan worden besteed. Hiermee hoopt het dagelijks bestuur iedereen te kunnen bedienen. Het kan desgewenst ook anders. Wellicht had bovenstaande opbouw van de jaarstukken nader in de stukken kunnen worden verduidelijkt, zodat de AB-leden in één oogopslag konden zien in welke stukken de hoofdlijnen waren opgenomen. Het waterschap streeft ernaar geen wollige tekst in de jaarstukken op te nemen en probeert de jaarstukken zo compact mogelijk te houden. Het gaat echter om complexe materie met voor een deel ook een verplichtend informierend karakter. Het dagelijks bestuur en algemeen bestuur blijven met elkaar in gesprek over de vormgeving van de jaarstukken en hoeveelheid informatie. De fractie Water Natuurlijk gaf aan als het waterschap nieuwe activiteiten onderneemt, er ook zaken zijn die het waterschap niet meer doet. Daarover is afgesproken dat het algemeen bestuur voorafgaand aan de Voorjaarsnota van de ambtelijke taskforce ongefiltreerde informatie krijgt over de categorieën, inclusief informatie of activiteiten al dan niet een meerwaarde hebben. De suggestie werd gedaan om, ten aanzien van het verschil in de jaareindeverwachting in Burap-2 en Burap-3, externe expertise in te huren en scherper aan de wind te zeilen. Het dagelijks bestuur neemt deze suggestie graag over. Dit wordt in feite al gedaan. In de commissie Bestuur, Communicatie en Financiën heeft het dagelijks bestuur het belang van dit punt onderkend. Spreker licht toe dat het waterschap al veel doet. Gezien de woelige baren waarin het waterschap zit in de buitenwereld, beziet het dagelijks bestuur nader of dit nog beter kan. In de commissievergadering is ook aangegeven dat de afspraak voor 4% vermindering van de totale kosten in stand wordt gehouden bij de Voorjaarsnota. Het is niet mogelijk om dit nog vóór de behandeling van de Voorjaarsnota nader uit te werken. Het dagelijks bestuur gaat er voorsnog vanuit dat het waterschap zich voor volgend jaar eveneens de 4% vermindering kan permitteren. Hierover is echter afgesproken dat tussen de Voorjaarsnota en de Beleidsbegroting een diepgaander onderzoek wordt gedaan waar kansen zitten om met scherpere de lagere uitgaven te kunnen toedelen aan bepaalde eenheden binnen de organisatie. Hierover is ook afgesproken dat het dagelijks bestuur zich hierbij extern laat ondersteunen. Het advies van de externe partijen zal met het algemeen bestuur worden gedeeld. Spreker verduidelijkt dat deze toezegging is gedaan. Het is alleen niet mogelijk dit nog vóór de Voorjaarsnota nader uit te werken. Ten aanzien van de omvang van een gezonde buffer is het dagelijks bestuur van mening dat met het vaststellen van de financiële kaders in 2025, ook de bestaande afspraak om de buffers terug te brengen naar het weerstandsvermogen hebben bekrachtigd. Het waterschap zit nog steeds op deze koers en durft in dit kader de suggestie te doen om de genoemde afboeking te doen, omdat het waterschap nog steeds boven het weerstandsvermogen zit en daarmee eventuele onverwachte tegenvallers kunnen worden geïncasseerd. Ten aanzien van de door mevrouw Aerds gemaakte berekeningen over de situatie per eind 2026 licht spreker toe dat als de begroting 2027 wordt gerealiseerd, er € 2 mln. aan eigen vermogen boven weerstandsvermogen resteert. In de Beleidsbegroting 2026 is een aantal zogenaamde 'zachte posten' opgenomen. Ten aanzien van de stimuleringsregelingen en de herwaarderingsregeling beekdalen verduidelijkt spreker dat dit regelingen zijn die bij andere partijen voor uitvoering zijn neergelegd. Het waterschap hoopt uiteraard

dat hiervan zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt, maar dat gaat niet altijd even voorspoedig als gedacht. In 2025 is dit ten aanzien van de beekdalen tegengevallen. In Burap-2 werd verwacht dat een groot gedeelte zou worden gehaald, maar aan het eind van 2025 is geconstateerd dat dit uiteindelijk niet is gelukt. Veel van de toen onderhanden zijnde processen hebben begin 2027 geleid tot een afwaardering van die ronde en dus een uitgave uit de Beleidsbegroting. Het valt niet met een schaar te knippen. In dit kader kan spreker niet met zekerheid zeggen of er de komende jaren op dit gebied veel betere en juistere voorspellingen ten aanzien van de jaareindeverwachting zullen zijn. Gelet op de aan het waterschap opgedragen keuzes in de Omgevingswet maar ook de wens van het algemeen bestuur om participatie toe te passen, moet het waterschap iets gelegen laten liggen aan wat de wederpartij vindt. Het waterschap moet dan voldoende ruimte hebben om te kunnen reageren. Als er wind in de zeilen komt, moet er budget zijn om meteen te kunnen schakelen. Als blijkt dat het niet zo snel gaat, houdt het waterschap aan het eind van het jaar geld over. Enerzijds voert het waterschap de wettelijke verplichtingen uit. Anderzijds heeft het algemeen bestuur aangegeven graag een waterschap te willen zijn dat toegankelijk in de maatschappij staat en belang hecht aan participatie. Dit heeft als consequentie dat de voorspelbaarheid te wensen over laat. Hierbij spelen ook onvoorspelbare zaken een rol, zoals klimaatverandering, geopolitieke ontwikkelingen, prijzen die fluctueren, regelgeving of de overspannen aannemersmarkt, waarbij er soms geen offertes worden uitgebracht voor projecten van het waterschap. Daarnaast zijn burgers mondiger geworden. De fractie Werken aan Water refereert aan het gestelde dat mensen vaker naar de Raad van State gaan. Spreker heeft dit inderdaad gezegd en licht toe dat het waterschap zaken oppakt 'volgens de regels der kunst', met een uitvoerige participatie. Op enig moment moet het waterschap wel een besluit nemen hoe projecten worden aangepakt. Projectplannen worden ter inzage gelegd, waarbij blijkt dat partijen het hier niet altijd mee eens zijn. Steeds vaker leidt dit tot beroepszaken richting de Raad van State. Dat is de consequentie van de huidige maatschappij. Dit heeft ook impact op de mate waarin de waterschapsprojecten worden gerealiseerd binnen het voorgenomen tempo. In bepaalde gevallen heeft de Raad van State het waterschap in zijn gelijk gesteld. Het is echter wel een vertragende factor bij de realisatie. Tegen deze achtergrond licht spreker toe dat het nu gaat over een verschil van € 12 mln. tussen Burap-2 en Burap-3. Dat is veel geld, maar op een totale begroting van € 175 mln. valt dit procentueel mee. Een verschil van ca. 6%. In de lastigheid van de bedrijfsvoering van een organisatie met de omvang van het waterschap in de huidige maatschappij, verwacht spreker dat het waterschap hiermee moet leren leven. Dit is de realiteit waarin het waterschap werkt en waartoe het waterschap zich verhoudt. Dat wil niet zeggen dat het waterschap niet nader beziet of het beter kan. Ten aanzien van de opmerking om tijdig informatie te mogen ontvangen, merkt spreker op dat, zodra het dagelijks bestuur belangrijke informatie heeft, het algemeen bestuur hierover wordt geïnformeerd. Hiervoor moet eerst duidelijkheid zijn waar het precies over gaat. Als voorbeeld noemt spreker de informatie in oktober 2025 over de pensioenvoorziening voor voormalig bestuurders waarvoor iets moest worden geregeld. Toen was de inschatting dat hiermee ca. € 250.000,-- was gemoeid, waarvan later bleek dat dit € 600.000,-- was. Als van te voren bekend was dat het een kostenpost van € 600.000,-- zou zijn, was het algemeen bestuur eerder geïnformeerd. Dat bericht kwam te laat om nog in het reguliere vergaderproces mee te nemen, maar dan zou het dagelijks bestuur het algemeen bestuur hierover op een andere manier hebben geïnformeerd. Spreker herbevestigt de afspraak dat het dagelijks bestuur het als plicht ziet om het algemeen bestuur over materiële posten tijdig te informeren. Desondanks kan het voorkomen dat er een verschil zit in jaareindeverwachting van het laatste kwartaal en de realisatie. Ten aanzien van de vraag hoe het dagelijks bestuur invulling heeft gegeven aan de herijking van de P&C-cyclus, licht spreker toe dat met het algemeen bestuur is afgesproken om niet drie

maal per jaar te rapporteren, waarbij de Burap-2 pas later in het jaar wordt aangeboden waardoor de ruimte voor het algemeen bestuur om bij te sturen beperkt is. In plaats hiervan wordt er twee keer per jaar een rapportage uitgewerkt. De eerste rapportage gaat over januari tot en met mei en wordt vóór de zomer aan het algemeen bestuur aangeboden. Hierin wordt een eerste jaareindeverwachting aangegeven. In de vergadering van oktober wordt het algemeen bestuur nader geïnformeerd over de jaareindeverwachting. Daarnaast geldt de afspraak dat het dagelijks bestuur de verplichting heeft om belangrijke tussentijdse informatie te delen die het algemeen bestuur vanuit hun kaderstellende en toezichhoudende rol moet weten. Ten aanzien van de opmerking dat de waterschapslasten vanaf 2013 zijn verdubbeld, geeft spreker aan dat dit juist is. De stijging is zelfs nog hoger geweest. Dit is naar inschatting een realiteit die nog wel een tijd door kan gaan. In de meerjarenbegroting is de tariefkoers opgenomen. Met het nieuwe bestuur wordt bezien of zij deze koers nog steeds juist achten. De fractie PvdA stelde de vraag wat het dagelijks bestuur nodig heeft. Dit is niet eenvoudig te beantwoorden, gelet op de onzekerheden van autonome factoren, zoals de wereldpolitiek en het klimaat. Het algemeen bestuur kan het dagelijks bestuur wel helpen door samen een heldere en stabiele koers voor de langere termijn te bepalen. Dit is al gebeurd met de watertransitie, de visie schoon water en het Waterbeheerprogramma-5. In het Waterbeheerprogramma-6 zal de koers nader worden aangescherpt. Naast een stabiele koers zijn ook voldoende ruimte en tijd voor het dagelijks bestuur om stapsgewijs te kunnen verbeteren en zelfreflectie van het algemeen bestuur welke informatie zij echt nodig heeft. Spreker verwijst hierbij aan een overzicht van de heer Niemeijer enige tijd geleden met een groot activiteiten die het waterschap onderneemt. Daarnaast kosten verzoeken van bestuurders, zoals bijvoorbeeld door middel van moties, ook tijd en capaciteit en leiden af van de koers. Spreker is het er niet mee eens dat het waterschap niet in control zou zijn. Het dagelijks bestuur en de organisatie doen er alles aan om wel in control te zijn, maar niet alles gaat zoals gepland. Het waterschap is een moderne organisatie in de jaren 20 van deze eeuw, met een dynamiek die niet altijd leidt tot voorspelbare acties. Het dagelijks bestuur voelt zich hierin gesteund door de accountant. De accountant geeft weliswaar een lijst met verbeterpunten, maar dit wil niet zeggen dat het waterschap niet in control is. Op de vraag wanneer het dagelijks bestuur de genoemde zes punten in de oplegnotitie heeft geïmplementeerd, antwoordt spreker dat het dagelijks bestuur de intentie heeft om vijf van deze maatregelen dit jaar af te ronden. In de Burap wordt hierover gerapporteerd. Hierover wordt met de clustermanagers regulier overleg gevoerd. Het dagelijks bestuur hoopt dat de impact van de maatregelen snel zichtbaar wordt. De brede opmerking dat de geautomatiseerde systemen moeten worden verbeterd, kan niet dit jaar worden afgerond. Het waterschap is hier mee bezig, maar het gaat hier om een omvangrijk aantal zaken. Ook door zaken uit het verleden wordt dit een langduriger proces. Tijdens de Buraps wordt het algemeen bestuur over de voortgang van dit punt op de relevante hoofdlijnen geïnformeerd. Op de vraag van de fractie CDA of de stimuleringsregelingen effectief zijn, licht spreker toe dat, als maatregelen daadwerkelijk niet mochten werken, er iets anders moet worden bedacht. Vanaf 2030 wil het waterschap overgaan naar de minder vriendelijke 'stok' van 'het is nu eenmaal zo'. De fractie CDA heeft hier ook bedenkingen bij. In dit kader vraagt spreker de AB-leden 'wat dan wel'? Er kunnen gebiedsprocessen worden ingericht, waarin partijen in gesprek met elkaar zaken proberen te regelen, maar voor het daadwerkelijk realiseren van de watertransitie zijn soms ook fermere acties nodig. Spreker onderkent dat er nog bouwrente en geactiveerde uren zijn. Dit is een keuze om deze al dan niet te blijven activeren. Het is niet de voorkeur van de fractie CDA noch van spreker om dit langjarig uit te smeren, maar het dagelijks bestuur stelt voor om nu voorrang te geven aan het afboeken van de immateriële vaste activa. Als deze post snel is afgeschreven, wordt het nieuwe bestuur meer ruimte gegeven om keuzes te kunnen maken. Spreker bestrijdt met kracht dat de financiën van het waterschap

onder water zouden staan. Het waterschap staat er goed voor en heeft een goede eigen vermogen positie. De inschatting is dat dit met de huidige koers nog een tijd zo blijft. De huidige meerjarenbegroting is ingestoken op de ingezette koers en de beleidslijn voor een maximale tariefstijging van 8% + inflatie.

Aanvullend gaat mevrouw *Ruijs* in op de vragen over de waterbalans, in het verlengde van dat wat hierover in de commissievergadering is gezegd. De fractie PvdD vraagt of de beleidslijn nog goed of wellicht om een update vraagt. Het huidige beleid is gericht op water vasthouden, zoveel mogelijk infiltreren daar waar het kan op de flanken en koppen. De uitwerking van het beleid vergt echter tijd. Bovendien geldt hiervoor een bepaalde bandbreedte, daar het gaat om bodem, water, grond, functies en het gebruik daarvan, waardoor de opgave complex is. Er zijn ook andere urgente opgaven. Het waterschap koerst hier continu op. Het dagelijks bestuur acht dit een billijke koers en hoopt dat het algemeen bestuur deze koers steunt. In het Waterbeheerprogramma-6 kan worden gezien welke maatregelen er nog meer kunnen worden genomen, maar dit is een discussie voor een later moment. De fractie PvdD verwacht dat er meer nodig is. Het dagelijks bestuur denkt dat met de insteek zoals vorig jaar is ingezet met de keuze in de Voorjaarsnota voor het transformatieve scenario, er al veel wordt gedaan. Het waterschap is met deze aanpak bezig. Dit kost ook tijd. Spreekster merkt op dat het dagelijks bestuur uitvoert wat het algemeen bestuur bij de Voorjaarsnota's en Beleidsbegrotingen heeft meegegeven. Momenteel wordt een nieuwe Voorjaarsnota uitgewerkt. Als de koers moet worden bijgesteld kan er over de punten waar de fractie PvdD voor pleit nadere discussie in de AB-vergadering worden gevoerd. Spreekster geeft aan dat het een complexe opgave is. Het waterschap heeft veel droogtejaren gekend, gevolgd door een natte periode en wateroverlast in 2024. Momenteel is er weer een situatie van droogte. In 2024 is er veel water afgevoerd, maar ook veel water door diverse partijen in de bodem vastgehouden. Dat heeft ertoe geleid dat er in de droge periode van 2025 - het voorjaar en een deel van de zomer - nog voldoende water was. Op enig moment is deze voorraad echter op. Dan blijkt dat het watersysteem nog niet voldoende klimaat-robuust is. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met andere partijen. Het waterschap kan dit niet alleen realiseren. Spreekster verduidelijkt dat het waterschap niet alleen in het landelijk gebied water wil bufferen en infiltreren, maar dat dit ook voor het stedelijk gebied geldt. Het waterschap is samen met gemeenten bezig om in bebouwd gebied kansen te benutten om water te infiltreren. Bij bewoners wordt steeds meer waterbewustzijn gecreëerd. De stimuleringsregeling afkoppelen is bedoeld om meer regenwater te conserveren en te laten infiltreren. Het is wel zo dat inwoners niet altijd dergelijke regelingen kennen en het belang van conservatie en infiltratie zien en begrijpen. Bij de Voorjaarsnota kan worden besproken of dergelijke regelingen mogelijk doelmatiger kunnen worden ingericht. In dit kader verzoekt het dagelijks bestuur het algemeen bestuur om meer tijd en ruimte om stapsgewijs de waterschapsactiviteiten te verbeteren. Spreekster is verheugd met de opmerkingen van de fractie Ongebouwd dat de stimuleringsregeling wel een bijdrage levert in de samenleving. Het moet met elkaar worden opgepakt en mogelijk worden gemaakt. Het is goed te vernemen dat de fractie CDA zich betrokken voelt bij het Grondwaterconvenant en de Droogteagenda. In het Breed Bestuurlijk Grondwateroverleg wordt overleg gevoerd met de stakeholders. Naast het beregeningsbeleid wordt er momenteel ook een beleid uitgewerkt voor kleine onttrekkingen. Spreekster wil hier in de volgende vergaderingscyclus graag op terugkomen, om de laatste stand van zaken te wisselen. De kern is dat het vraagstuk door samenwerking met partijen moet worden opgepakt en dat alle doelgroepen aan zet zijn om een bijdrage te leveren. Het gaat hierbij om alle actoren binnen zowel het landelijk als stedelijk gebied. Het waterschap hanteert hierbij een breed blikveld om hierop invloed uit te oefenen. Spreekster merkt op het signaal te hebben gehoord om te zoeken naar meer mogelijkheden voor functionele infiltratie. Het waterschap als

ook de stakeholders hebben belang bij werkbare en hogere grondwaterstanden. Dit biedt een oplossing voor de droogteproblematiek. Hiermee is echter ook tijd gemoeid. Het signaal voor functionele infiltratie is gehoord. Het dagelijks bestuur neemt dit signaal mee.

Als punt van orde verzoekt de heer *Verhoeven* om een schorsing zodat de Auditcommissie zich kan beraden.

De voorzitter schorst hierop de vergadering om 15.55 uur.

De voorzitter heropent de vergadering om 16.15 uur.

Mevrouw *Aerds* reageert vanuit haar rol als voorzitter van de Auditcommissie op de antwoorden van het dagelijks bestuur. Spreekster is teleurgesteld over de reactie van het dagelijks bestuur. De Auditcommissie heeft een notitie opgesteld, maar niet alle vragen zijn beantwoord. Recent is afgesproken dat de Auditcommissie een totaalplaatje zou ontvangen over de hoogte van de reserves en de vrije reserves. Het dagelijks bestuur ziet geen probleem, terwijl de Auditcommissie wel een probleem ziet. De Auditcommissie heeft ook gevraagd om een garantie dat er voldoende middelen zijn om voor de begroting 2027 het verschil tussen de inkomsten en uitgaven te compenseren. Dit jaar is er een verschil van € 6 mln.. Er wordt dit jaar ook € 6 mln. onttrokken. Daarnaast is er € 5 mln. voor de immateriële vaste activa. De Auditcommissie ziet het plaatje niet voor zich. Daar hangt wel vanaf hoe de Auditcommissie tegenover de resultaatbestemming staat. Spreekster krijgt hier graag een duidelijk antwoord op.

De *voorzitter* verzoekt de AB-leden hun reactie in de tweede termijn kenbaar te maken. Interrupties in de tweede termijn zijn toegestaan.

Mevrouw *Lammers* reageert op de opmerkingen van de fracties op de twee moties. Ten aanzien van de motie Jaarlijkse klimatsessie voor goede sturing op de wateropgaven gaf de fractie VVD aan de cijfers complex te vinden. Zij gaan er vanuit dat de organisatie de juiste cijfers geeft. Gezien dat er een grove fout in de jaarstukken staat, vraagt spreekster of de fractie VVD het hier nog mee eens is. De opwarming zou net onder de 1,5 graden zijn, terwijl de werkelijkheid daar 1 graad boven zit. Europa warmt twee keer zo snel op als wereldwijd. Deze fout had nooit in de jaarstukken mogen zijn geslopen. De schrijver van het hydrologisch jaaroverzicht wist dit niet. Iedereen die het hydrologisch jaaroverzicht gezien heeft, inclusief het dagelijks bestuur, heeft die fout ook niet opgemerkt. Juist omdat de fractie VVD de cijfers over het klimaat ingewikkeld vindt, is het juist wenselijk om hierover als algemeen bestuur uitleg over te krijgen. Terecht geeft de fractie VVD aan dat in de commissievergaderingen aandacht wordt gegeven aan het klimaat. Dat komt echter niet vanuit het dagelijks bestuur, maar omdat de fractie PvdD herhaaldelijk het onderwerp klimaat agendeert. Op die manier wordt er een afhankelijkheid van de fractie PvdD in het algemeen bestuur gecreëerd, die, gegeven de klimaatcrisis, naar het idee van de fractie PvdD niet wenselijk is. Moet dit niet als algemeen bestuur en als organisatie standaard worden ingebouwd? De organisatie neemt niet deel aan de vergaderingen van het algemeen bestuur. De fractie Water Natuurlijk geeft aan een jaarlijkse klimatsessie wel een goed idee te vinden, maar doet de suggestie dat wetenschappers van de WUR en het KNMI een presentatie te laten geven. Dit lijkt de fractie PvdD een mooi voorstel. Hierbij kan ook gedacht worden aan wetenschappers van het Klimaatmitigatie-instituut van de VU. De fractie Water Natuurlijk heeft als voorkeur om dit op landelijk niveau te doen. Dat zou top zijn als het dagelijks bestuur hiervoor kan pleiten binnen de Unie van Waterschappen. Het kan bijvoorbeeld ook een vast onderdeel van het jaarlijkse Watercongres worden. Tot die tijd denkt de

fractie PvdD echter dat het up-to-date houden van informatie hoort bij de rol die de organisatie heeft. Hoe kan het waterschap zonder recente kennis in het veld effectief zijn, waar mensen met misinformatie je om de oren slaan? De fractie CDA gaf het belang om zaken goed te kunnen uitleggen aan, omdat het dringend nodig is om het watersysteem aan te passen. Goede uitleg draagt eraan bij om dit te realiseren. Qua organisatie denkt de fractie PvdD dat het in huidige vergadering overschat wordt hoeveel tijd met een jaarlijkse klimaat sessie is gemoeid. Het hoeft niet een hele dag te duren. Er hoeven alleen een klimaatwetenschapper en hydroloog te worden uitgenodigd, die worden gevraagd naar de laatste inzichten van het afgelopen jaar. De fractie Ongebouwd geeft aan dat de urgentie door het dagelijks bestuur gevoeld wordt. Dat is echter niet het doel van een jaarlijks informatiemoment. Het gaat om up-to-date feitelijke kennis en dat is iets anders dan een gevoel. Belangrijk is dat de mensen die ermee moeten werken en erover besluiten die kennis heeft. Spreekster herhaalt dat geen van de AB-leden de hydrologische fout in de jaarstukken heeft gevonden. Zij begrijpt dit als bestuurders niet jaarlijks geïnformeerd worden over de opwarming van de aarde. Zij herhaalt dat in het landelijk hydrologisch jaaroverzicht wordt gesteld dat de opwarming net onder de 1,5 graden blijft. Terwijl Europa twee keer zo snel opwarmt als wereldwijd. Er wordt voorgespiegeld alsof Nederland er beter voorstaat dan de rest van de wereld. Dat is niet iets kleins.

Bij interruptie vraagt mevrouw *Van der Zanden* of de fractie PvdD van mening is dat een betere kennis van het klimaat de doelen van het waterschap zal wijzigen.

Mevrouw *Lammers* antwoordt hierop dat dit ligt aan de staat van het klimaat. Als er veranderingen zijn die van invloed zijn op het beheergebied, bijvoorbeeld op het gebied van verdamping, hoeveelheid regen of soortgelijke zaken, hoort zij als AB-lid graag van experts of het verstandig is om de koers bij te stellen.

Bij interruptie merkt de heer *Dewachter* op dat de fractie PvdD de inbreng van de fractie Water Natuurlijk op een andere manier uitlegt dan bedoeld. Het ging er niet om wie voor een jaarlijkse sessie wordt uitgenodigd, maar wie dit gaat organiseren. Als de fractie moet kiezen waar de middelen en capaciteit op moeten worden ingezet, de fractie kiest voor de Dommeldoelen. Als het waterschap de huidige doelen kan realiseren, dan heeft dat voorrang boven het organiseren van een symposium. Het zou mooi zijn als de WUR en het KNMI dit op zich zouden nemen, het is niet de bedoeling van de fractie dat het waterschap hier trekker van wordt.

Mevrouw *Lammers* biedt excuses aan als zij het gestelde van de fractie Water Natuurlijk verkeerd heeft geïnterpreteerd. Het idee van de fractie PvdD is dat de organisatie van een sessie niet veel tijd hoeft te kosten. Als in het netwerk van het waterschap twee wetenschappers worden gebeld met het verzoek om een presentatie te komen geven, dan is het geregeld. Als het dagelijks bestuur dit lastig vindt, is spreekster bereid dit op zich te nemen. Er zijn voldoende wetenschappers en instituten die hiervoor kunnen worden benaderd. Spreekster verwacht dat de hoeveelheid werk die hiermee is gemoeid, compleet wordt overschat. Zij wijst hierbij op de moties-vreemd die bij agendapunt 7 zijn aangekondigd en waarvan met de opdracht aan het dagelijks bestuur veel meer tijd is gemoeid dan met de organisatie van een klimaat sessie van 1 á 2 uur.

Bij interruptie merkt de heer *Aarts* op dat in de motie het voorstel wordt gedaan om een jaarlijkse klimaat sessie te organiseren. De fractie PvdD is dit nu al aan het invullen, terwijl de vraag voorligt of de suggestie wordt overgenomen.

Mevrouw *Lammers* verduidelijkt te hebben gereageerd op de reactie van de fractie Water Natuurlijk, die het zorgpunt naar voren bracht dat dit veel tijd zou kosten. Haar

betoog in de tweede termijn vervolgend, geeft spreekster een reactie op de motie Grip op de Waterbalans. Spreekster merkt op dat de fractie Water Natuurlijk verzocht om in beeld te brengen welke maatregelen er al worden genomen en wat de effecten zijn. De fractie PvdD is hier ook benieuwd naar en had deze vraag ook in een eerder stadium gesteld. Hierop heeft de fractie echter geen concreet antwoord gekregen. Het waterschap moet zich realiseren dat het Bestuursprogramma en de Europese grondwaterrichtlijn verdere achteruit moeten voorkomen. Bovendien moet er bij dreigende doelmislukking, wat nu aan de hand is, extra maatregelen worden genomen. Dat wordt nu niet gedaan. Met de motie vraagt de fractie PvdD niets nieuws. De fractie vraagt eigenlijk aan het dagelijks bestuur om te doen wat er al met elkaar is afgesproken en voer een herijking uit. De fractie is op zoek naar een geïntegreerd plan voor alle wateronttrekkers, dus ook voor Brabant Water, Rijkswaterstaat, de industrie - de Heinekens, Bavaria's en Rendacs van deze wereld - die in de top 10 staan van wateronttrekkers van het beheergebied van het waterschap. Kijk niet voornamelijk naar de boeren. Dat vindt de fractie niet eerlijk. De fractie Water Natuurlijk gaf aan dat het waterschap beter alle op alles kan zetten om de doelen te halen, in plaats van energie te stoppen in een jaarlijkse bijeenkomst. De fractie PvdD begrijpt in dit kader niet waarom de fractie Water Natuurlijk de motie Grip op de waterbalans dan niet steunt, omdat deze juist oproept om alles op alles te zetten om de waterbalans op een eerlijke manier weer recht te trekken. Op eerdere vragen vanuit mevrouw Bemelmans van de fractie Water Natuurlijk is als antwoord door het dagelijks bestuur aangegeven dat er meer gedaan kán worden. Die antwoorden zijn in huidige vergaderstukken opgenomen. Er kan dus meer worden gedaan, maar dit wordt nu niet gedaan. Deze zaken zijn voor de fractie PvdD inconsistent. De fractie PvdA stelt de vraag wat het dagelijks bestuur van het algemeen bestuur nodig heeft om effectiever te kunnen zijn. Dit is eveneens een vraag die de fractie PvdD al eerder heeft gesteld en waarop geen antwoord is ontvangen. De fractie PvdD wil dit graag voorgelegd krijgen. Dit is precies wat de motie van het dagelijks bestuur vraagt. De fractie Werken aan Water merkte op dat de oplossing niet alleen in ongebouwd gebied moet worden gezocht en daar is de fractie PvdD het mee eens. Maar het ontbreekt juist aan een aanpak op alle grondwateronttrekkers. De fractie Werken aan Water zit dus eigenlijk ook op de lijn van de motie. In stedelijk gebied blijft de stimuleringsregeling flink achter. De fractie PvdD deelt met het dagelijks bestuur dat hierop fors moet worden ingezet. Spreekster vraagt of er al een klimaatadaptatieplan van de gemeente Eindhoven, als grootste gemeente in het gebied, is ontvangen. Heeft het waterschap mogelijk al een tussenversie gezien en wat vindt het dagelijks bestuur daarvan? De fractie CDA verwees naar het Grondwaterconvenant en stelde de vraag hoe het waterschap met de diverse partijen komt tot de juiste acties. Dit zijn ook de vragen waar de fractie PvdD maar op zoek is en wat in een plan van aanpak kan worden opgenomen. Spreekster heeft tijdens de schorsing van de fractie CDA gehoord dat zij de aanpak voor 2026 te snel vinden. Als de organisatie langer tijd nodig heeft dan 2026 om met een maatregelenpakket te komen – desgewenst stapsgewijs - is dat voor de fractie PvdD prima. De fractie ziet dat het dagelijks bestuur en de organisatie hard werken. De vraag is wat kan worden gedaan als andere partijen niet leveren. De fractie acht het niet rechtvaardig om vooral naar berekening te kijken voor wat betreft het herstel van de waterbalans, maar vindt dat alle partijen aan zet moeten zijn. Als uiteindelijk na een herijking de conclusie is dat het waterschap niet meer kan doen dan al wordt gedaan, is dat ook een antwoord. Het algemeen bestuur kan dat nu echter niet goed beoordelen. In de beantwoording van de artikel 54-vragen van mevrouw Bemelmans heeft de fractie gezien dat de organisatie aangeeft dat er wel degelijk meer mogelijk is. De fractie is dus op zoek naar een overzicht wat het waterschap doet op alle typen grondwateronttrekkingen, welk effect dit heeft en wat er nog meer mogelijk is. En dat het dagelijks bestuur voor het algemeen bestuur inzichtelijk maakt wat partners als Brabant Water, Rendac, Rijkswaterstaat en industrie nodig hebben. Dit overzicht

ontbreekt nu. Samengevat hoort spreekster steun voor de inhoud van de motie, maar niet voor de motie zelf. Daarom roept zij de AB-leden op om de motie toch te steunen, omdat er dan antwoord wordt gekregen op de vragen die fracties gezamenlijk hebben en die in deze vergadering zijn gesteld.

Mevrouw *Van Santvoort* twijfelt over de motie Grip op de waterbalans. Spreekster had aanvankelijk gezegd de motie niet te steunen, omdat het waterschap al heel veel doet op dit gebied. Nu wordt naar voren gebracht dat er meer partijen bij betrokken moeten zijn, zoals gemeenten via stimuleringen, Brabant Water, de industrie en andere water-gerelateerde partijen. Haar eigen gemeente Nuenen werkt goed samen met De Dommel, maar het beheergebied is groter dan alleen Nuenen. In het gebied is bijvoorbeeld ook de gemeente Eindhoven gesitueerd. Spreekster neigt er meer naar dat er meer moet gebeuren.

Mevrouw *Kisters* dankt de heer Lokin voor de toelichting, met name ten aanzien van de cijfers. De fractie VVD is het eens met de opmerkingen van de fractie CDA dat de begroting betrouwbaar en robuust moet zijn. Het waterschap moet door en mag niet voor verrassingen komen te staan. Dat betekent dat er voldoende middelen moeten zijn om ook te kunnen uitgeven aan de realisatie van de doelen. Mevrouw Aerdts gaf dit belang al aan door het dagelijks bestuur te vragen wat de garanties zijn voor de doelrealisatie in 2027 en 2028. Het waterschap moet op een goede en gezonde manier met elkaar bezig zijn om de Beleidsbegroting en Voorjaarsnota met elkaar in balans te krijgen. Neemt niet weg dat de fractie meer behoefte houdt aan een overzicht wat precies de doelen zijn en hoe meet het waterschap de effecten van de investeringen.

Bij interruptie vraagt de heer *Verhoeven* wat de fractie VVD bedoelt met garanties.

Mevrouw *Kisters* verduidelijkt hierop dat de inkomsten in balans moeten zijn met de uitgaven en dat er niet diverse posten door elkaar worden gehusseld, maar dat er goed wordt vastgehouden aan de programmabegroting van het waterschap. Spreekster vraagt de fractie CDA of zij dit met deze vraag ook nastreven.

De heer *Verhoeven* antwoordt hierop dit eveneens heel belangrijk te vinden. Na overleg met de Auditcommissie ten aanzien van de afboeking van 5 mln. voor de immateriële vaste activa, hecht de fractie er belang aan dat de geldende financiële kaders die in het Bestuursakkoord zijn afgesproken, zijnde 8% + inflatie, plus het handhaven van de weerstandsreserve leidend moeten zijn. Ten aanzien van de meerjarenbegroting merkt spreker op dat hierin enige tijd geleden werd aangegeven dat er in 2027 4% belasting zou worden geheven. Dit zou dan haalbaar moeten zijn. De fractie CDA heeft hierop destijds aangegeven te verwachten dat dit niet lukt. Spreker zou al blij zijn als het waterschap de maximale tariefstijging van 8% + inflatie de komende jaren door kan zetten. Het is belangrijk dat het algemeen bestuur een inzicht krijgt over de uitgaven en te verwachten uitgaven voor de komende jaren. Hij wijst hierbij ook op kosten voor bijvoorbeeld HoWaBo en andere grote uitgaven.

De heer *Van de Ven* geeft aan dat de fractie BBB zich aansluit bij de opmerkingen van de fractie Werken aan Water over de Droogteagenda. De fractie ziet eveneens graag een intensivering van maatregelen voor andere onttrekkers dan de landbouwsector. Maatregelen in stedelijk gebied, maar ook voor het bedrijfsleven. Ten aanzien van de motie Grip op de waterbalans is spreker het eens met de fractie PvdD dat er meer moet worden gekeken naar andere sectoren om te komen tot een integrale aanpak voor de droogte om de waterbalans te herstellen. Hij vraagt zich af of de opdracht in de motie parallel moet lopen met de uitwerking van het Waterbeheerprogramma-6 en of het niet logischer is om dit integraal in het

Waterbeheerprogramma-6 mee te nemen. Hij verwacht niet de waterbalans nog in 2026/2027 kan worden hersteld. Ten aanzien van de motie Jaarlijkse klimaat sessie voor goede sturing op de wateropgaven sluit de fractie zich aan bij de opmerkingen van de fractie Water Natuurlijk en acht het logischer als dit landelijk wordt opgepakt. De fractie laat het in het midden wie dit dan moet organiseren.

Bij interruptie merkt mevrouw Lammers op dat de fractie PvdD erover heeft nagedacht om de inhoud van de motie te integreren in het Waterbeheerprogramma-6. Het Waterbeheerprogramma-6 gaat pas in 2028 van start en in het Waterbeheerprogramma-5 tot 2027 staat dat de waterbalans in deze planperiode wordt hersteld. Dit is dus iets wat binnen de huidige periode wordt gevraagd. In het Bestuursprogramma heeft het algemeen bestuur hierover ook met het dagelijks bestuur afspraken gemaakt.

In reactie onderkent de heer *Van de Ven* dat het Waterbeheerprogramma-6 pas in 2028 start, maar verwacht niet er nu nog 'laaghangend fruit' is, waardoor een sluitende waterbalans nog in 2026/2027 kan worden bereikt.

In reactie mevrouw Lammers op niet op zoek te zijn naar 'laaghangend fruit'. De fractie PvdD vermoedt dat een andere rolopvatting en andere koers ingezet moet worden. Als dit pas in 2028 opgepakt en het waterschap is al een logge organisatie om de koers te wijzigen, dan kan de koers beter nu al worden gewijzigd en niet pas over twee jaar. Dan is de bodem weer verder leeggelopen.

Mevrouw Aerdts constateert dat er wordt gesproken over een extern onderzoek. De vraag is wat er dan wordt onderzocht. Wordt de begrotingssystematiek onderzocht of worden de controlvraagstukken onderzocht? Daarnaast heeft de fractie Water Natuurlijk in de eerste termijn gevraagd hoe het dagelijks bestuur het gaat oplossen als er onvoldoende middelen mochten zijn door het verschil in inkomsten en uitgaven. In de reactie gaf het dagelijks bestuur aan € 12 mln. niet veel te vinden op een begroting van € 175 mln. De fractie heeft hier een andere mening over. Als er namelijk begin december nog een verschil is van € 12 mln., gaat het om een bedrag van ca. € 15 mln. voor één maand, uitgaande van het totale begrotingsvolume van € 175 mln. gedeeld door € 12 mln.. Dan is € 12 mln. best veel. Of € 12 mln. veel wordt geacht, is afhankelijk van welk perspectief hiervoor wordt gehanteerd.

In reactie op de moties krijgt de heer *Dewachter* de indruk uit het pleidooi van de fractie PvdD dat er weinig vertrouwen is in de organisatie en de medewerkers en dat het waterschap voortdurend uitgaat van verkeerde gegevens. Het is uiteraard mogelijk dat er een fout zit in stukken, maar eigenlijk vindt spreker het waterschap best progressief in zijn activiteiten. Kijkend naar het onderzoek naar de KRW, heeft het waterschap zich een spiegel laten voorgehouden door de Universiteit van Utrecht. De Dommel heeft zich ook, samen met andere waterschappen, een spiegel laten voorhouden over de waterbalans in het rapport 'Zonder water geen later'. Ten aanzien van de uitwerking van het Waterbeheerprogramma-6 heeft Helga van Leur het waterschap laten zien wat er allemaal gebeurt en dat de gevolgen van klimaatontwikkeling inderdaad soms sneller gaan dan wordt gehoopt. In dit kader is spreker van mening dat het waterschap best bereid is en veel tijd steekt in het organiseren van een gezonde spiegel en in het binnenhalen van mensen die het waterschap daarop kunnen wijzen. Om dit nog een keer te doen via een jaarlijkse klimaat sessie, daarvoor legt de fractie het initiatief graag bij een andere partij. Spreker hoort de fractie PvdD ook een aantal malen wijzen op antwoorden die het dagelijks bestuur heeft gegeven op vragen van mevrouw Bemelmans. In de antwoorden staat dat er best mogelijkheden zijn in het kader van de transformatie die met elkaar is afgesproken en waarover het algemeen bestuur nog nadere informatie

over krijgt, dat er wellicht kan worden besloten om op bepaalde punten meer te gaan doen, als dit de steun van het algemeen bestuur heeft. Dat is echter niet iets wat op korte termijn gebeurt. Daarom ondersteunt de fractie Water Natuurlijk beide moties niet, hoe sympathiek de gedachte ook is.

Ten aanzien van de passant die meldde dat de waterschapslasten vanaf 2013 zijn verdubbeld, merkt de heer *Aarts* op dat er dus mensen in het gebied zijn die zich ervan bewust zijn dat de waterschapslasten fors zijn gestegen. Spreker vindt dat het algemeen bestuur als volksvertegenwoordigers de taak hebben om de kosten zo laag mogelijk te houden.

De heer *Van Gerven* geeft de reactie van de fractie Werken aan Water op de beidemoties. Spreker vindt de moties niet horen bij de bespreking van de jaarstukken. Hij had het logischer gevonden als de moties bij de bespreking van de Voorjaarsnota of de uitwerking van het Waterbeheerprogramma-6 werden ingediend. Het algemeen bestuur is nu bijeen om het Jaarverslag 2025 goed te keuren. Nu wordt er nader beleid aan gekoppeld, wat spreker wat voorbarig vindt.

Bij interruptie vraagt mevrouw *Lammers* of de fractie Werken aan Water het niet met de fractie PvdD eens is dat een jaarverslag een verantwoording is over het gevoerde beleid van afgelopen jaar.

In reactie hierop onderkent de heer *Van Gerven* dat het jaarverslag een verantwoording over 2025 is. Spreker verduidelijkt dat dit niet wil zeggen dat hij het eens is met al het beleid van het waterschap. Er kan op dit moment niets aan worden veranderd; het is zoals het is. Er zijn ook fracties die de financiën wat wankel voelen. Van spreker mag iets geld kosten als het goed wordt uitgegeven. Hiervoor mag een bepaalde marge worden aangehouden. De tweede termijn vervolgend constateert spreker dat een aantal fracties samenwerking hebben aangehaald. Hij merkt op dat de activiteiten van het waterschap veel zijn gericht op de watertransitie. Spreker refereert aan de website van De Dommel over de watertransitie en citeert het gestelde dat het waterschap na 2030 geen ruimte meer ziet voor vrijblijvendheid en dat dit vraagt om andere, strakkere regelgeving. Om draagvlak te houden acht hij het goed om dit meer menselijk te omschrijven. De fractie Ongebouwd heeft op verzoek van de fractie Werken aan Water een amendement opgezocht, waarin staat dat het geen beleid van straffen mag worden (de zogenaamde 'stok'). Dan raakt het waterschap nog verder van huis.

De voorzitter en mevrouw Ruijs verlaten de vergadering om 16.50 uur. De heer Tholen neemt de voorzittersrol als voorzitter plv. over.

De *voorzitter plv.* continueert de tweede termijn en verzoekt de fractie CDA haar reactie kenbaar te maken.

De antwoorden van het dagelijks bestuur gehoord hebbende, merkt de heer *Verhoeven* dat de zorgen van de fractie CDA rond de financiële situatie niet door de portefeuillehouder worden gedeeld. Dat baart zorg. Als het dagelijks bestuur de zorg van diverse fracties niet delen, dan wordt hieraan ook niets gedaan. Dan worden er uitspraken gedaan zoals 'leef er maar mee'. Het gaat hier om een verschil van € 12 mln. in de jaareindeverwachting in Burap-2 en Burap-3, waarover is uitgelegd dat dit ca. 6% is van de totale begroting van € 175 mln. Het dagelijks bestuur heeft hierbij niet gemeld dat ca. € 120 mln. van het totale begrotingsvolume van € 175 mln. vaststaat voor de uitvoering van wettelijke taken. Als het verschil in jaareindeverwachting wordt afgezet tegen de ruimte voor de vrije opgaven van het waterschap, is het percentage veel hoger dan 6%. Spreker wil hier geen zogenaamde

‘welles-nietesdiscussie’ over voeren, evenals over het gestelde dat het waterschap niet in control is. De fractie heeft duidelijke zorgen als het gaat om de financiële situatie van het waterschap en spreekt dit hier uit. Het dagelijks bestuur heeft het recht om daarop hun mening te geven. De fractie is het op dit punt echter met het dagelijks bestuur oneens. Spreker herhaalt de vraag om inzichtelijk te maken wat het waterschap doet op de hoofdpunten en welke resultaten er worden bereikt. Hij wil zich graag richten op oplossingen en zaken achter zich kunnen laten. Het waterschap moet hiervoor terug naar de basis, waarbij wordt gekeken naar wat het waterschap wil bereiken, wat er is bereikt, welke efficiëntie is daarin bereikt, zijn daarin de juiste keuzes gemaakt of moeten er andere keuzes worden gemaakt. Het kan ook zijn dat uiteindelijk de doelen moeten worden bijgesteld, maar spreker gaat daar vooralsnog niet vanuit. De fractie vraagt het dagelijks bestuur om richting de Voorjaarsnota te komen met duidelijke informatie: wat is er bereikt en wat moet er nog bereikt worden? Spreker betreurt de reactie van het dagelijks bestuur en had gehoopt dat zij de zorg voor de financiële situatie meer zouden onderkennen.

In reactie op de antwoorden van het dagelijks bestuur in de eerste termijn ondersteunt mevrouw *Van der Zanden* de oproep van het dagelijks bestuur om een duidelijke en stabiele koers te varen. Spreekster hecht er eveneens belang aan dat het dagelijks bestuur voldoende tijd en ruimte wordt gegeven om stapsgewijs zaken te verbeteren. Een belangrijk aspect hierin zijn de stimuleringsregelingen, waarvan mevrouw Ruijs aangaf dat er gekeken gaat worden of de stimuleringsregelingen doelmatiger worden. De fractie Ongebouwd vraagt om vanuit de uitvoering te kijken naar de toepasbaarheid en uitvoerbaarheid en roept op het niet te complex te maken. Als daar goed naar wordt gekeken, kijk dan ook hoe deze regelingen zo breed mogelijk kunnen worden ingezet en hoe hieraan zoveel mogelijk kenbaarheid kan worden gegeven. Terugkomend op de ca. 150 pagina’s ‘verplicht leesvoer’ zou dit een mooie taak zijn voor de voormalige commissie bestuurlijke vernieuwing om hier naar te kijken. Daar deze commissie niet meer bestaat, verzoekt zij om te kijken of er met een werkgroep kan worden gewerkt die de 150 pagina’s doorneemt en met een advies daarover komt richting de rest van het algemeen bestuur. Zodoende wordt een deel van het algemeen bestuur veel leeswerk bespaard.

In reactie op de stimuleringsregeling heeft mevrouw Van Santvoort het gevoel dat sommige AB-leden zich afvragen of de stimuleringsregeling nog leeft bij de omgeving en opmerken dat het waterschap hiervoor veel afschrijft. Spreekster acht dit echter wel een belangrijke regeling, die enkele jaren geleden is ingevoerd. De regeling is bedoeld om het grondwater op peil te houden. Verwijzend naar de speeddate met een aantal potentiële toekomstige bestuurders op 19 mei 2026 en de ambassadeursrol van de AB-leden, merkt zij op dat het bij de ambassadeursrol hoort om het belang van zaken zoals de stimuleringsregeling naar buiten meer onder de aandacht te brengen. De AB-leden kunnen daar een goede rol in vervullen.

De heer *Van Rijckevorsel* was getriggerd door de opmerking dat de waterschapslasten vanaf 2013 zijn verdubbeld. Spreker heeft dit opgezocht en geeft aan dat in de periode 2013 – 2026 de inflatie met 40% is toegenomen en de waterschapslasten met gemiddeld 50% zijn gestegen. Hij heeft geen verdere opmerkingen in zijn tweede termijn.

In reactie op de opmerkingen geeft de heer *Lokin* aan dat mevrouw Aerdts in haar rol als voorzitter van de Auditcommissie heeft opgemerkt dat niet alle vragen van de Auditcommissie zijn beantwoord. Spreker merkt op in de eerste termijn primair te zijn ingegaan op de vragen van de fracties aan het dagelijks bestuur. De Auditcommissie is een adviesorgaan van het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur bepaalt in deze op welke vragen zij in de vergadering in willen gaan. Hij verduidelijkt dat

mevrouw Aerdts in huidige vergadering twee rollen heeft; als voorzitter van de Auditcommissie en als lid van de fractie Water Natuurlijk. Er is niet specifiek gevraagd om alle vragen van de Auditcommissie nu te beantwoorden. Indien daar behoefte aan is, kan dit echter wel.

In reactie hierop acht mevrouw *Aerdts* het logisch dat als de Auditcommissie vragen stelt, zij hierop een antwoord krijgen.

De heer *Lokin* herhaalt zijn opmerking aan het begin van de eerste termijn te hebben aangegeven in te zullen gaan op de opmerkingen van het algemeen bestuur. Hierop is geen reactie gekomen. Indien er behoefte is om alle vragen van de Auditcommissie in huidige vergadering te beantwoorden, dan kan dat.

Bij interruptie vraagt mevrouw *Jansen* de heer Lokin formeel of hij de vragen van de Auditcommissie wil beantwoorden.

De heer *Lokin* antwoordt hierop ná de reactie op de opmerkingen van de fracties in de tweede termijn in te zullen gaan op de nog openstaande punten van de Auditcommissie. Ten aanzien van de zorg dat de financiële positie tot problemen zal leiden, merkt spreker op niet te verwachten dat er problemen ontstaan. Hij zal bij de bespreking van de resultaatbestemming nader ingaan op de financiën. Hij stelt voor nu primair in te gaan op de opmerkingen ten aanzien van de jaarstukken en bij het volgende agendapunt 4.2 nader in te gaan of de resultaatbestemming verantwoord is, ook gerelateerd aan de vraag of er een financieel probleem is. Op de vraag of het dagelijks bestuur kan garanderen dat er in 2027 voldoende middelen zijn, antwoordt spreker ontkennend. Op de vraag of de begroting of de controlsystematiek wordt onderzocht licht hij toe dat de begroting de aanleiding was, omdat het waterschap af wil van de afspraak 4% vermindering van de totale kosten. Het dagelijks bestuur wil hier graag een integrale beschouwing van maken waarbij ook de relevante verbeterpunten op het gebied van control in de vraagstelling worden meegenomen. Op de vraag hoe het dagelijks bestuur in de toekomst wil voorzien in het tekort dat nu uit het eigen vermogen wordt gefinancierd antwoordt hij dat de 'tering naar de nering' wordt gezet. Afgesproken is om de hoogte van het eigen vermogen af te bouwen, waardoor de waterschapactiviteiten uit belastingopbrengsten worden gefinancierd. Zoals het eigenlijk overal gaat, maar dat de Dommel een aantal jaren heeft kunnen putten uit reserves. Afgesproken is echter om het eigen vermogen af te bouwen, omdat het niet wenselijk is publiek geld achter te houden zonder duidelijke bestemming. Spreker verduidelijkt in zijn eerste termijn wel te hebben aangegeven dat een tekort van € 12 mln. op een begroting van € 175 mln. nog steeds veel geld is. Hij heeft ook willen aangeven dat het, in de huidige onstuimige wereld, vaker kan voorkomen dat dit percentage zich zal voordoen. Het waterschap heeft de realisatie niet altijd in de hand en daar hoort bij dat hij als portefeuillehouder daar eerlijk over is. Hij onderkent te hebben gezegd 'leer er maar mee leven'. Dit heeft betrekking op het feit dat er externe factoren zijn die het pad van het waterschap nu en in de toekomst blijven kruisen. Dat is niet te reduceren tot promille of een paar procent. Dit is helaas de realiteit. Hij hoopt de komende maanden verbeterpunten te vinden die in de begroting kunnen worden toegepast. Ten aanzien van de opmerkingen van de fractie CDA ten aanzien van het al dan niet in control zijn verduidelijkt hij dat het waterschap, ook als resultaten achterblijven, in control kan zijn. Wellicht zit daar het verschil van mening. In control betekent een beheerste bedrijfsvoering. Spreker stelt dat het waterschap een beheerste bedrijfsvoering heeft, waarop wordt gestuurd en waarover het algemeen bestuur naar beste vermogen, met verbeterpunten, wordt geïnformeerd. Dan nog gaat niet alles zoals gepland is. Zelfs als het tekort groter was geweest, had het waterschap nog steeds in control kunnen zijn.

In reactie verduidelijkt de heer *Verhoeven* waar de opmerkingen ten aanzien van het niet in control zijn precies over gaan. Hij licht toe dat de Auditcommissie uitdrukkelijk met elkaar heeft gesproken over het doorgeven gelden voor de activiteiten die moeten gebeuren. Toen werd er gezegd dat er best veel moeite in de organisatie zit over hoe dit precies gebeurt. Ook het computerprogramma werkte daar niet geheel aan mee. De Auditcommissie heeft het hier nog over gehad of daar dan niet een keer naar moet worden gekeken dat dit wel meer in control komt. De organisatie gaf zelf aan dat dit op dit moment een lastig punt is. Hij wil graag dat het dagelijks bestuur hier kennis van neemt dat de organisatie hiermee worstelt en ernaar kijkt hoe dit kan worden opgelost.

De heer *Lokin* herkent dit. Hierover wordt ook overleg gevoerd met de directie. Ten aanzien van de vraag of de organisatie de kwalificatie 'in control' verdient. Het is redelijk, maar niet 100%. De accountant heeft bevestigd dat het waterschap wel in control is en heeft vervolgens een aantal suggesties voor verdere verbetering aangegeven. Deze suggesties worden serieus genomen. Spreker geeft nogmaals aan te verwachten dat er een misverstand is in de communicatie en beleving van de term 'in control' als beoordeling voor een beheerste bedrijfsvoering. De reactie van het dagelijks bestuur afrondend zegt hij ten aanzien van de lijvigheid van de stukken toe de volgende keer een leeswijzer te laten toevoegen, waarin het algemeen bestuur wordt geïnformeerd welke passages bestuurlijk relevant zijn en welke delen ter informatie zijn opgenomen.

In aanvulling hierop herhaalt mevrouw *Jansen* de vraag om de antwoorden op de vragen van de Auditcommissie te mogen horen.

De heer *Lokin* antwoordt hierop dat hij dit inderdaad had toegezegd. Een aantal zaken is al besproken. Ten aanzien van de vraag van de Auditcommissie of er al verbeteringen zichtbaar zijn, licht hij toe dat de voortgang van het punt bewuste programmering en prioritering bij waterketen na de Burap-1 met het algemeen bestuur is gedeeld. De jaareindeverwachting is aangepast op basis van de eerste fase van het assetmanagement. Er is bestuurlijke discussie gevoerd over de omvang van en de dotatie aan de stimuleringsmaatregelen als ook het tempo van de herwaardering van gronden. De voorzieningen hiervoor zijn toen bewust niet bijgesteld. Hiervan is de wens uitgesproken deze voorzieningen open te laten staan om een signaal af te geven dat het waterschap verwacht en hoopt dat mensen hiervan gebruik maken. Spreker noemt ook de aanpassing van de inrichting van en sturing op de organisatie. De laag 'clustermanagement' is ingevoegd. Drie van de vier functies hiervoor zijn inmiddels ingevuld. Dit moet gaan leiden tot strakkere sturing. Spreker hoopt dat dit ook binnenkort zichtbaar wordt in het beïnvloedbare deel van de begroting. In de directieparagraaf is ook nog een aantal zaken met verdere maatregelen aangegeven en waarover wordt gerapporteerd in de Burap. Ten aanzien van de jaareindeverwachting licht hij toe dat in de nieuwe plancycclus over vijf maanden wordt gerapporteerd met een onderbouwde jaareindeverwachting over de resultaten tot en met augustus. Daarnaast doet spreker zelf later in het jaar nog een check op de jaareindeverwachting. Omwille van de doorlooptijd zal dit niet via de lijn van de vergadercycli lopen. Indien zijn check echter aanleiding geeft om het algemeen bestuur nader te informeren over een aanpassing op de jaareindeverwachting, zal hij dit doen. Er zijn interne procedures voor het monitoren van projecten, die ertoe leiden dat de voortgang van projecten goed in beeld is. Bepaalde projecten worden bewust doorgeschoven, bijvoorbeeld als gevolg van het assetmanagement dat is ingevoerd. Hierbij is afgesproken dat het waterschap de conditie van de assets nagaat en beziet of het nodig om in te grijpen op onderhoud of vervangingen. Als gevolg daarvan heeft het waterschap een aantal projecten kunnen doorschuiven. Dit is geen autonome ontwikkeling, maar een gevolg van de nieuwe

wijze van sturing die is toegepast. De beantwoording van de vragen van de Auditcommissie vervolgend, licht spreker toe dat het algemeen bestuur regulier over de majeure projecten wordt geïnformeerd, maar ook over de voortgang van andere significante projecten. In de Burap-2 is bijvoorbeeld informatie opgenomen over de uitloop van de gemalen bij Halder. Dat is geen majeur project, maar wel een belangrijk project waarover het algemeen bestuur moet worden geïnformeerd. Vergelijkbaar met de stuw bij Boxtel, waarover het algemeen bestuur eveneens is geïnformeerd. Als het dagelijks bestuur aanleiding ziet om het algemeen bestuur nader te informeren over andere zaken dan is afgesproken, dan wordt dit gedaan. Op de vraag of de begroting of de controlsystematiek wordt onderzocht herhaalt spreker de toelichting dat de begroting de aanleiding was, omdat het waterschap af wil van de afspraak 4% vermindering van de totale kosten. Het dagelijks bestuur wil hier graag een integrale beschouwing van maken waarbij ook de relevante verbeterpunten op het gebied van control in de vraagstelling worden meegenomen. Spreker zegt verbetering toe over het achteraf goedkeuren van afwijkingen. In formele zin heeft de rechtmatigheidsverklaring een ander effect dan toen de accountant alles controleerde. Het dagelijks bestuur kan tegenwoordig een rechtmatigheidsverklaring afgeven. Het algemeen bestuur kan afwijkingen achteraf goedkeuren. Deze worden daarmee acceptabel, maar wordt daarmee niet rechtmatig. Er zijn echter ook zaken die het dagelijks bestuur niet met het algemeen bestuur heeft besproken. Deze zaken zijn onacceptabel. Hierin ziet het dagelijks bestuur een verbeterpunt om de informatie aan het algemeen bestuur te verbeteren. Om de informatie behapbaar te houden, zal het wel zo zijn dat kleinere, marginale afwijkingen niet altijd zullen worden gemeld. Het dagelijks bestuur wil zorgen dat het algemeen bestuur zaken goed in de gaten kan houden, maar er zullen ook altijd zaken zijn die door de accountant als niet acceptabel worden aangemerkt. Dit zijn zaken die in de laatste periode zijn gebeurd of die marginaal waren en daardoor niet met het algemeen bestuur zijn gedeeld. De opmerkingen van de Auditcommissie over de resultaatbestemming worden meegenomen bij agendapunt 4.2.

Ten aanzien van de vraag van de fractie PvdD om het belang van een jaarlijkse klimaat sessie landelijk onder de aandacht te brengen, merkt de heer *Peeters* op dat het dagelijks bestuur niet verwacht dat een extra jaarlijkse bijeenkomst rond de actuele klimaatcijfers tot aanpassing van de doelen leidt. In dit kader kan spreker geen toezegging doen om te pleiten voor een landelijke bijeenkomst. Hij doet de suggestie dat een dergelijk symposium desgewenst vanuit de eigen persoon of de partij PvdD kan worden georganiseerd.

Op de vraag van de *voorzitter p/v.* of de moties van de PvdD worden gehandhaafd antwoordt mevrouw *Lammers* bevestigend. Hierna worden de moties in stemming gebracht.

Motie Grip terugpakken op de waterbalans: Er worden geen stemverklaringen ingediend. De motie wordt in stemming gebracht en verworpen met 24 stemmen tegen en 5 stemmen voor (29 stemmen).

Motie Jaarlijkse klimaat sessies voor goede sturing op de wateropgaven. Er worden geen stemverklaringen ingediend. De motie wordt in stemming gebracht en verworpen met 25 stemmen tegen en 4 stemmen voor (29 stemmen).

Hierna wordt het voorstel Burap-3 en Jaarrekening 2025 in stemming gebracht. De *voorzitter p/v.* licht toe dat alleen de leden van het algemeen bestuur hun stem over het voorstel kunnen uitbrengen. De leden van het dagelijks bestuur brengen geen stem uit.

Daar de leden van het dagelijks bestuur ook deel uitmaken van het algemeen bestuur vraagt de heer *Van Benthem* om een verduidelijking hierop.

De *voorzitter plv.* verduidelijkt hierop dat in het monistische model van de waterschappen de leden van het dagelijks bestuur, exclusief de watergraaf, in principe deelnemen aan de stemming in de AB-vergadering. Omdat de jaarverslaggeving een zeer essentiële verantwoording van de eigen bevoegdheid van het dagelijks bestuur is, is in artikel 105 van de Waterschapswet opgenomen dat de leden van het dagelijks bestuur niet deelnemen aan de stemming hierover. In dit kader nemen de leden van het dagelijks bestuur niet deel aan de stemming over voorliggend voorstel.

De heer *Dewachter* kan zich niet herinneren dat dit in het verleden ook zo is gedaan en vraagt of dit in het verleden dan niet goed is gegaan.

De *voorzitter plv.* licht hierop toe dat het dagelijks bestuur vorig jaar ook niet heeft meegestemd over de jaarstukken.

Vervolgens wordt het voorstel Burap-3 en Jaarrekening 2025 in stemming gebracht.

Mevrouw *Aerds* geeft een stemverklaring af dat zij het niet eens is met het achteraf goedkeuren van kostenoverschrijdingen. Spreekster zal vóór de Burap 3-2025 en Jaarrekening 2025 stemmen, maar dit is wel de laatste keer.

Het voorstel Burap-3 en Jaarrekening 2025 wordt in stemming gebracht en aangenomen met 22 stemmen voor en 3 tegen (25 stemmen).

De vergadering wordt om 17.20 uur geschorst. De heren Van Rijckevorsel en Van Gerven verlaten de vergadering.

De voorzitter plv. heropent de vergadering om 18.05 uur.

4.2 Resultaatbestemming 2025

Voorstelnr. 383621

1. de resultaatbestemming 2025 vast te stellen
2. het resultaat toe te voegen aan de taakreserves
3. het vormen van de bestemmingsreserve Landelijk gebied
4. het vormen van de bestemmingsreserve afwikkeling Immateriële vaste activa bijdragen derden

De *voorzitter plv.* verzoekt de AB-leden hun reactie in de eerste termijn kenbaar te maken.

Mevrouw *Aerds* heeft bij het vorige agendapunt ook vragen gesteld over de resultaatbestemming en vraagt de heer *Lokin* naar een duidelijke analyse over de bestemmingsreserve die nog openstaat voor de tariefegalisatie in 2027. In de eerdere toelichting is aangegeven dat het dagelijks bestuur geen garantie geeft dat er dan nog middelen in deze reserve resteren. Spreekster ziet graag het totale plaatje tegemoet. Zoals ook eerder aangegeven is zij voornemens een amendement op het voorstel in te dienen.

De heer *Lokin* licht toe met welke stand van de reserves dit jaar is gestart, wat wordt er nu voorgesteld, wat resteert en eind van dit jaar en wat betekent dit voor de toekomst. De stand van de reserve per 1 januari 2026 was € 33,86 mln. Eerder is afgesproken dat de hoogte van het weerstandsvermogen (€ 10,9 mln.) ongemoeid

blijft. Dit moet dus nog van de reserve worden afgehaald. Dan resteert ca. € 23 mln. als vrij beschikbaar deel van de reserves. Dit moet nog worden verminderd met de zaken waarvan het dagelijks bestuur voorstelt deze nog als bestemmingsreserves op te voeren, zijnde € 0,1 mln. voor de gemeenschappelijke technische dienst, reserve klimaatadaptatie € 9,2 mln. en de bestemmingsreserve landelijk gebied € 0,4 mln. Daarnaast wordt voorgesteld om ook een bestemmingsreserve op te nemen voor immateriële vaste activa van € 5 mln. Indien het algemeen bestuur met de reserves instemt, resteert eind dit jaar een vrij besteedbaar deel van de reserve van ca. € 8,4 mln. In de Beleidsbegroting 2026 is echter voorgenomen om uit te komen op een resultaat - € 6,3 mln. (negatief). Dit moet ten laste van de reserves worden gebracht. Nadat volgend jaar is besloten hoe het negatieve resultaat wordt verwerkt, resteert er nog een vrij besteedbaar deel van de reserve van € 2,1 mln. in het voorjaar 2027. Hierbij gaat het waterschap er vanuit dat de opgave in de Beleidsbegroting van 2026 geheel wordt gerealiseerd. Een deel van de opgave in de Beleidsbegroting zijn zogenaamd 'zwarte posten'. Dit zijn bijvoorbeeld de stimuleringsfondsen en de herwaardering van de beekdalen. Het dagelijks bestuur sluit niet uit dat er meer middelen beschikbaar zijn dan waarop mogelijk een beroep wordt gedaan. Het te verwachten tekort van - € 6,3 mln. kan hierdoor wellicht positiever uitvallen. Het waterschap verwacht over één deze tijd minimaal een vrij besteedbaar deel van de reserve van € 2,1 mln. te hebben en mogelijk meer. Over het vrij besteedbaar deel van de reserve moet te zijner tijd moet worden nagedacht wat hiermee het beste kan worden gedaan. Hierbij kan worden gekozen om bestemmingsreserves te vullen, als daartoe gelegenheid is. Er is geen zorg dat er problemen ontstaan; als de middelen er niet zijn kunnen er geen bestemmingsreserves worden ingericht. Het dagelijks bestuur verwacht dat het wel meevalt, maar kan geen garanties geven omdat een en ander nog onderhavig is aan latere besluitvorming.

Ten aanzien van het gestelde dat er minimaal een vrij besteedbaar deel van de reserve van € 2,1 mln. resteert, merkt mevrouw *Aerdt's* op dat de Beleidsbegroting 2026 in principe niet sluitend is. In november moet echter wel de Beleidsbegroting 2027 worden vastgesteld. Voor dit jaar is een onttrekking gepland van € 6,3 mln., het verschil tussen inkomsten en uitgaven. Dat zal voor de Beleidsbegroting 2027 niet positiever worden. Dan is er dus € 6,3 mln. nodig om de tarieven te egaliseren en ervoor te zorgen dat de tarieven niet boven 8% + inflatie uitkomen. Spreekster merkt op voornemens te zijn een amendement in te dienen.

De heer *Lokin* geeft hierop aan dat dit afhankelijk is van de richting en uiteindelijke besluitvorming door het algemeen bestuur. Als nu al bekend is dat in 2027 opgaven moeten worden gerealiseerd waarvoor geen of onvoldoende middelen beschikbaar zijn, dan moet er een reservepost zijn waaruit deze middelen kunnen worden onttrokken. Spreker verduidelijkt dat zijn toelichting is gebaseerd op de nieuwe realiteit op basis waarvan de ambitie moet worden gepland en moet worden gezien wat het waterschap aan belastingopbrengsten wil ophalen. Dit is altijd zo gegaan, met uitzondering van de laatste jaren doordat er bestemmingsreserves waren gevormd.

De heer *Verhoeven* merkt op dat als er daadwerkelijk eind 2026 een vrij besteedbaar deel van de reserve van € 2,1 mln. resteert, er geen een bestemmingsreserve voor immateriële vaste activa van € 5 mln. kan worden aangeaan. Spreker hecht er belang aan om de afgesproken financiële kaders te handhaven. Hij verwacht niet dat er binnen het algemeen bestuur een meerderheid zal zijn om de maximale tariefverhoging van 8% + inflatie te verhogen. Ook kunnen er door het tekort van - € 6,3 mln. geen bestemmingsreserves meer worden aangelegd. Als voor de begroting van volgend jaar weer wordt gerekend met een tekort van - € 6,3 mln. en een vrij besteedbare reserve van € 2,1 mln. dan ontstaat er een tekort aan financiële

middelen. Spreker is benieuwd hoe het dagelijks bestuur een eventueel tekort dan wil dekken.

De heer *Lokin* merkt op dat hiermee wordt aangenomen dat het waterschap voor 2027 wederom rekent met een tekort van - € 6,3 mln. Zijn stelling is dat als de opgave in de Beleidsbegroting 2026 wordt gerealiseerd en alles gaat zoals gepland, het waterschap voor 2027 een vrij besteedbaar deel van € 2,1 mln. overhoudt. Hij is het eens met het gestelde dat daarvan geen bestemmingsreserves kunnen worden gevormd, maar acht dat ook niet nodig als het algemeen bestuur instemt met het voorstel om een bestemmingsreserve immateriële vaste activa van € 5 mln. in te richten. Het algemeen bestuur kan de bestemmingsreserve desgewenst ook naar beneden bijstellen, zodat er een hoger vrij besteedbaar deel van de reserve resteert. Daarmee wordt echter niets bereikt. Het waterschap zou met gemeenten in gesprek moeten gaan om de vaste activa af te boeken en uiteindelijk wordt de financiële vrijheid van het waterschap er niet groter door. Spreker licht toe dat het waterschap de intentie heeft om voor 2027 een begroting een reële en sluitende begroting op te stellen. Dan is er geen bestemmingsreserve meer. Hij geeft hierop dan dat er eerder met het algemeen bestuur is afgesproken om de vrije reserves/het eigen vermogen af te bouwen tot het niveau van het weerstandvermogen. Indien het algemeen bestuur van mening is dat deze afspraak achterhaald is, moeten hierover nieuwe afspraken worden gemaakt die ook houdbaar zijn voor de toekomst.

Mevrouw Kisters merkt op dat voorliggend voorstel een besluit vergt voor dit jaar. Dat laat onverlet dat wat er in 2027 of daarna aan de orde is, te zijner tijd tot een andere beslissing kan leiden.

De heer *Lokin* deelt deze analyse. Wat er in 2027 wordt gedaan, is dan aan het algemeen bestuur.

Mevrouw *Van der Zanden* merkt op dat de fractie Ongebouwd blij is met de inrichting van de bestemmingsreserve immateriële vaste activa. De fractie heeft al vaker gevraagd om de immateriële vaste activa af te wikkelen en is verheugd dat hieraan nu gevolg wordt gegeven.

De *voorzitter plv.* refereert aan de eerdere opmerking van mevrouw Aerdts om mogelijk een amendement in te dienen.

Mevrouw *Aerdts* merkt op inderdaad een amendement te willen indienen. In plaats van een reserve van € 5 mln. voor immateriële vaste activa stelt de fractie Water Natuurlijk voor hiervoor € 2 mln. te reserveren. De fractie is geen tegenstander van de vorming van een bestemmingsreserve immateriële vaste activa. De immateriële vaste activa zijn jaren geleden gevormd. Het is onduidelijk waarom dit in twee jaar gecompenseerd moet worden. Wellicht kan hier een langere periode voor worden uitgetrokken. De vorming van een bestemmingsreserve van € 5 mln. heeft een impact op de reservepositie. Dit geldt zeker als eenzelfde onttrekking volgt voor 2026. Als het waterschap de immateriële vaste activa gaat afboeken moet er sprake zijn van een bestendige lijn, dus niet alleen als dit het waterschap financieel uitkomt. De vrije reservepositie is € 8,38 mln. De begrote onttrekking voor 2026 is € 6,255 mln. De beoogde onttrekking voor immateriële vaste activa is € 5 mln. Zonder verdere onttrekkingen en tegenslagen resteert hiermee dan een bedrag lager dan € 0. De fractie houdt vast aan de afspraak 8% + inflatie. Er zijn nog veel onzekerheden in de begroting zoals HoWaBo. Daarmee is er onvoldoende ruimte voor de begroting 2027 om het verschil tussen inkomsten en uitgaven te compenseren zonder verdere tariefverhogingen. De fractie Water Natuurlijk acht dit een groot bezwaar en wil hiervoor een amendement op voorliggend voorstel indienen.

De voorzitter *plv.* schorst de vergadering om 18.23 uur, zodat de fractie Water Natuurlijk het amendement kan indienen.

Mevrouw Slegers verlaat de vergadering.

De voorzitter *plv.* heropent de vergadering om 18.35 uur.

Het amendement Immaterieel Vaste Activa (IVA) maximaal 2 miljoen wordt ingediend door de fractie Water Natuurlijk en luidt:

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Het eerste besispunt van het ontwerpbesluit te wijzigen van:

1. *de resultaatbestemming 2025 vast te stellen*

Naar:

1. *de resultaatbestemming 2025 vast te stellen, met dien verstande dat over boekjaar 2025 € 2,0 miljoen in plaats van € 5,0 miljoen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve afwikkeling Immateriële vaste activa bijdragen derden. Het verschil van € 3,0 miljoen wordt verdeeld over de taakreserves*

Toelichting:

- *Wij zijn geen tegenstander van het vormen van een reserve voor de IVA.*
- *De IVA zijn jaren geleden gevormd. Het is onduidelijk waarom deze in 2 jaar gecompenseerd zouden moeten worden als dat ook in een langere periode kan.*
- *De voorgestelde onttrekking van € 5 miljoen heeft een impact op de reservepositie. Dit geldt zeker als eenzelfde onttrekking volgt voor 2026.*
- *Als het waterschap de IVA gaat afboeken, moet er sprake zijn van een bestendige lijn dus niet alleen als het ons financieel uit komt.*
- *De vrije reserve positie is € 8,38 miljoen. De begrote onttrekking voor 2026 is € 6,255 miljoen, de beoogde onttrekking IVA is € 5,0 miljoen.*
- *Dan resteert zonder verdere onttrekkingen en tegenslagen een bedrag onder de € 0.*
- *Wij houden vast aan de afspraak 8% plus in inflatie*
- *Er nog veel onzekerheden inzitten zoals Howabo.*
- *Daarmee is er onvoldoende ruimte voor de begroting 2027 om het verschil tussen inkomsten en uitgaven te compenseren zonder verdere tariefverhogingen.*

De heer Lokin licht toe dat het dagelijks bestuur adviseert om het amendement niet over te nemen. Redenen hiervoor zijn dat de in het amendement voorgestelde keuze niet in lijn is met de met het algemeen bestuur gemaakte afspraken om het eigen vermogen af te bouwen tot weerstandniveau. Dat wordt dan nodeloos vertraagd. Daarnaast houdt het waterschap, indien de begroting wordt gerealiseerd, volgend jaar in deze periode nog € 2 mln. over die vrij kan worden besteed. Dat kan desgewenst het verder afwaarderen van de immateriële vaste activa zijn. Echter, op basis wat het waterschap nu voorziet, resteert in de lopende meerjarenbegroting voor 2027 een saldo van 2 mln. Het kan wellicht € 0 worden, maar er is niet nu al begroot dat het waterschap dan mogelijk een tekort heeft. Derhalve adviseert het dagelijks bestuur om nu een bestemmingsreserve van € 5 mln. voor immateriële vaste activa aan te leggen, waarmee de complexiteit van het waterschap af wordt georganiseerd. Daarnaast wordt hiermee voorkomen dat het volgende algemeen bestuur met een erfenis uit het verleden wordt geconfronteerd.

De voorzitter *plv.* verzoekt de AB-leden hun opmerkingen ten aanzien van het amendement kenbaar te maken.

Mevrouw Jansen wil de afschrijving direct verwerken zodat we het volgende bestuur niet met een last uit het verleden wordt geconfronteerd. Spreekster begrijpt de beredenering van het dagelijks bestuur en gaat hierin mee.

Mevrouw *Kisters* vraagt zich af of, indien de immateriële vaste activa nu niet worden afgehandeld, het bestuur in de volgende perioden zich steeds moet verantwoorden en op zoek moet gaan naar de zoekgeraakte assets. Als dat zo is, is de fractie VVD er voorstander van om zo snel mogelijk schoon schip te maken, zodat dit punt het waterschap niet blijft achtervolgen. In dit kader ondersteunt de fractie het voorstel van het dagelijks bestuur om € 5 mln. voor immateriële vaste activa te reserveren en ondersteunt de fractie het amendement niet.

Mevrouw *Van Santvoort* kan zich vinden in het amendement en is voorstander van het vormen van een reserve.

Mevrouw *De Rooij* volgt de lijn van het dagelijks bestuur en is er eveneens voorstander van om zo snel mogelijk schoon schip te maken. De fractie ondersteunt het amendement niet maar volgt het oorspronkelijke voorstel van het dagelijks bestuur.

Mevrouw *Van der Zanden* hecht er belang aan dat de problemen uit het verleden zo snel mogelijk worden opgelost en wil eveneens schoon schip maken. Spreekster ondersteunt het voorstel van het dagelijks bestuur en steunt het amendement niet.

De heer *Verhoeven* volgt de lijn in het amendement maar geeft ook aan schoon schip te willen maken. Spreker steunt het amendement niet.

De heer *Van Benthem* wacht de reactie van het dagelijks bestuur op de vragen van mevrouw *Kisters* af.

De heer *Aarts* sluit zich hierbij aan.

Mevrouw *Aerds* steunt het amendement.

De heer *Lokin* licht toe dat de redenering van mevrouw *Kisters* correct is.

De heer *Dewachter* merkt op dat het hem nog niet duidelijk is wat de consequenties zijn. Mevrouw *Kisters* merkte op dat - in zijn eigen woorden - als de immateriële vaste activa nu niet worden afgelost, het waterschap zich werk op de hals haalt en dit punt het waterschap blijft achtervolgen tot de immateriële vaste activa volledig zijn afgeschreven. Hoe groot is dat en hoe staat dit in verhouding met het versneld afschrijven van het risico dat het waterschap dan loopt. Spreker heeft het gevoel dat er twee waarheden ontstaan en vraagt zich af of dit punt in de commissievergadering juist is behandeld, want het is niet helder. Dit lijkt in de voorbespreking niet goed te gaan.

De heer *Lokin* verduidelijkt dat het gaat over activa; zaken die op de balans staan. In deze activa is geïnvesteerd en moeten op enig moment gedurende de jaren worden afgeschreven. Dit zit in de categorie immateriële vaste activa en specifiek in de subcategorie van immateriële vaste activa die bij anderen op de balans staan. Het gaat hier om activa van ca. € 10 mln. Doordat deze activa niet bij het waterschap op de balans staan, moet jaarlijks met de gemeenten contact worden opgenomen of de activa nog bestaan. Dit was in het verleden voor de accountant verdedigbaar. De accountant vraagt echter een meer gedegen verantwoording van het waterschap over de activa. In dit kader wordt voorgesteld om de huidige financiële meevaller te gebruiken om het belangrijkste deel van de immateriële vaste activa af te waarderen. Het voordeel hiervan is dat het waterschap er vanaf is. Er hoeft geen check meer te worden gedaan of de activa nog bestaan en daarnaast worden toekomstige generaties ook niet belast met afschrijvingen van die activa. Ook er vanuit gaande dat

de opgaven in de begroting worden gerealiseerd, kan het waterschap zich permitteren om een bestemmingsreserve van € 5 mln. voor immateriële vaste activa aan te gaan.

Mevrouw *Aerdt*s vraagt zich af of hiermee de immateriële vaste activa op de balans zijn afgeschreven. Volgens haar is dat niet zo, daar hiervoor € 20 mln. was gereserveerd.

De heer *Lokin* verduidelijkt hierop dat het inderdaad om een reservering van € 20 mln. gaat, waarvan de helft van de immateriële vaste activa in de categorie zit die fysiek bij een andere partij staat. Het gaat hier dan om € 10 mln., waarvan de accountant graag ziet dat deze versneld worden afgeboekt. Van die € 10 mln. stelt het dagelijks bestuur voor de meest complexe helft nu af te boeken. Indien er voldoende middelen zijn kan de andere helft komend jaar worden afgeboekt. Indien hier niet voldoende middelen voor mochten zijn, zijn de meest complexe activa-gevallen in ieder geval van de balans.

De *voorzitter p/v.* sluit de beraadslaging en vraagt of de indiening van het amendement blijft staan.

De fractie Water Natuurlijk antwoordt hierop bevestigend.

De heer *Dewachter* geeft de volgende stemverklaring voor het amendement af. Spreker vindt het verwarrend en betreurt het dat dit punt in de commissievergadering niet goed is uitgediscussieerd. Hij kan de risico's op dit moment niet overzien en zal het amendement steunen om later nog voldoende ruimte te hebben om te kunnen handelen.

Het amendement wordt in stemming gebracht en verworpen met 16 stemmen tegen 10 stemmen voor (26 stemmen).

Het voorstel wordt in stemming gebracht en aangenomen met 25 stemmen voor en 1 stem tegen (26 stemmen).

4.3 Onderhoud Waterschapsverordening Waterschap De Dommel

Voorstelnr. 355302

1. De eerste wijziging 2026 van de Waterschapsverordening definitief vast te stellen voor zover het betreft:

- a. het toevoegen van een ambtshalve intrekings- en wijzigingsbevoegdheid;
- b. het gelijkstellen van registratieplichtigen aan heffingsplichtigen.
- c. twee ambtshalve wijzigingen in de begripsbepalingen

De *voorzitter p/v.* licht toe dat in de Waterschapsverordening zijn de regels opgenomen voor inwoners, gebruikers en bedrijven, die activiteiten doen bij beken, sloten en gemalen. Eerder dit jaar is vanuit het dagelijks bestuur een aantal ontwerp-wijzigingen gedaan. Na vaststelling zijn deze ter inzage gelegd. Het gaat nu om een beleidsarme technische wijziging. De feitelijke verplichtingen voor betrokkenen blijven gelijk. Tijdens de periode van terinzagelegging zijn er geen zienswijzen ontvangen, waardoor het algemeen bestuur de Waterschapsverordening definitief kan vaststellen. Het voorstel is op 6 mei 2026 besproken in de commissie Bestuur, Communicatie en Financiën, die heeft geadviseerd om het voorstel als bespreekstuk te agenderen. Spreker vraagt de fracties hun reactie op het voorstel kenbaar te maken.

De heer Van Selst is van mening dat in de commissievergadering voldoende aandacht is besteed aan de bespreking van de Waterschapsverordening. De fractie BBB stemt in met het voorstel.

De overige fracties geven allen aan eveneens het voorstel eveneens te ondersteunen.

Het voorstel wordt zonder hoofdelijke stemming unaniem aangenomen

5. Voldoende water en droge voeten

Er zijn geen voorstellen

6. Waterkwaliteit en waterketen

Er zijn geen voorstellen.

7. Moties vreemd.

7.1 Motie vreemd - Werkgroep Dommeldialoog - Verder aan de slag met Brede Welvaart als handelingsperspectief

De *voorzitter plv.* constateert dat de motie tijdig en met voldoende ondersteuning is ingediend en daarom verder deel uitmaakt van de beraadslaging. De motie is ingediend door de leden van de werkgroep Dommeldialoog Brede welvaart: de heren Aarts, Dewachter, Van de Ven en Verhoeven en de dames Kisters en Van der Zanden.

De heer *Van de Ven* licht toe dat het waterschap de afgelopen jaren voor steeds grotere en ingewikkeldere keuzes staat. De transitie van het landelijk gebied, de verstedelijking - zeker hier in en rond de Metropoolregio Eindhoven - en klimaatverandering zetten druk op water, bodem, natuur, landbouw en leefbaarheid. Dat zijn geen losse vraagstukken meer. Ze grijpen steeds meer in elkaar en schuren soms ook. Denk aan de spanning tussen woningbouw en waterberging, of tussen landbouw en natuur. Tegelijkertijd heeft het algemeen bestuur uitgesproken het werk anders te willen benaderen. Met het voorkeursscenario Transformatie in de Voorjaarsnota 2026 is bewust gekozen voor een manier van werken waarin samenwerken, verbinden en samen leren centraal staan. Dat vraagt ook iets van De Dommel, van hoe hierover het gesprek met elkaar wordt gevoerd en vanuit welk perspectief wordt gekeken. En lukt het De Dommel om niet alleen het beleid en de systemen centraal te zetten, maar juist ook de leefwereld van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties? Vanuit die vragen is de Dommeldialoog Brede Welvaart ontstaan. Op 10 december 2025 is gezamenlijk verkend wat dit perspectief voor De Dommel kan betekenen. Die avond liet zien dat het helpt om een ander gesprek te voeren - een beter gesprek. Minder vanuit standpunten, meer vanuit belangen; minder sectoraal, meer integraal; en vooral vanuit het perspectief van de mensen in het beheergebied, nu én met oog voor de generaties na ons. De werkgroep concludeert dat deze eerste stap heeft geleid tot een gedeeld beeld van de meerwaarde. Geconstateerd is dat water niet alleen raakt aan veiligheid en gezondheid, maar aan alle thema's van Brede Welvaart. Daarnaast is ervaren dat deze manier van kijken kan helpen om tegenstellingen, zoals tussen stad en land of tussen natuur en landbouw, te verbinden. Tegelijkertijd is dit geen blauwdruk of checklist en ook geen doel op zich. Het is een manier van kijken. Een gezamenlijke zoektocht naar hoe De Dommel de keuzes zorgvuldiger en maatschappelijk relevanter kan maken. Dat vraagt om doen, ervaren en reflecteren. Daarom ligt er

vandaag een motie voor. Een motie die bewust ruimte laat. Ruimte om hiermee te oefenen in de praktijk, onder andere bij de voorbereiding van het Waterbeheerprogramma-6. Om ervaringen op te doen en om daarvan te leren -met elkaar. Spreker nodigt het waterschap uit om die stap samen te zetten. Niet omdat alles al precies bekend is, maar omdat de opgaven waar het waterschap voor staat vraagt om een bredere blik en een ander gesprek. Dit perspectief kan helpen om die stap ook echt te zetten.

De motie-vreemd Verder aan de slag met Brede welvaart als handelingsperspectief luidt:

Constateringen:

- *De transitie van het landelijk gebied, verstedelijking (waaronder de schaa sprong in de Metropoolregio Eindhoven) en klimaatverandering leiden tot toenemende ruimtelijke en maatschappelijke druk op de wateropgaven in het stroomgebied van De Dommel.*
- *Deze ontwikkelingen hebben effect op waterkwaliteit, waterbeschikbaarheid, bodem, natuur, landbouw en leefbaarheid en raken daarmee aan meerdere kerntaken van het waterschap.*
- *Met het voorkeurscenario Transformatie in de Voorjaarsnota 2026 is gekozen voor een andere rolopvatting van het waterschap, met meer nadruk op samenwerking met partners en het beheergebied.*
- *Dit vraagt om het beter verbinden van de systeemwereld van de overheid met de leefwereld van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.*
- *Het denken in termen van Brede Welvaart nodigt uit tot een integrale benadering waarin ecologische, economische en sociale waarden in samenhang worden gewogen.*

Toelichting:

- *Tijdens de Dommeldialoog op 10 december 2025 is door het AB verkend welke betekenis Brede Welvaart kan hebben als handelingsperspectief voor waterschapsopgaven;*
- *Deze eerste verkenning is breed gewaardeerd. Bestuurlijk is ervaren dat Brede Welvaart kan bijdragen om:*
 - *Het gesprek te voeren op basis van belangen in plaats van standpunten;*
 - *Uit te gaan van het perspectief van de inwoners van ons beheergebied; en*
 - *Met een andere, bredere blik te kijken naar de opgaven die wij als waterschap hebben.*
- *Daarmee smaakt dit naar meer.*
- *Ook de ambtelijke organisatie is in beweging om Brede Welvaart toe te passen in de manier waarop het waterschap werkt. Zo is aansluiting gezocht bij de Academische Werkplaats '(Be)sturen op Brede Welvaart'. Het is wenselijk om deze bewegingen bij elkaar te brengen, zodat er gezamenlijk stappen gezet kunnen worden.*

Spreekt uit:

- *Brede Welvaart te zien als een waardevol handelingsperspectief voor de waterschapsopgaven in het stroomgebied van De Dommel;*
- *Proefsgewijs te willen ervaren hoe het denkmodel met de twaalf thema's van Het Pon & Telos binnen het waterschap het beste kan worden toegepast;*
- *Brede Welvaart in het komende jaar toe te passen bij de voorbereiding van het Waterbeheerprogramma 2028-2033, waarbij dit zich in ieder geval concreet vertaalt in het vanuit het handelingsperspectief van Brede Welvaart reflecteren op de contouren (1 juli) en het ruwe concept (16 september) van het ontwerp-WBP6;*
- *Via de AB-termijnagenda – die in de vergaderingen van de agendacommissie wordt geagendeerd – aan te geven bij welke verdere dossiers in de toekomst dit denkmodel kan worden toegepast.*
- *Ten minste na het eerste jaar met elkaar het gesprek te voeren over het vervolg van de toepassing van Brede Welvaart.*

Verzoekt de watergraaf om:

- *Te faciliteren dat een klankbordgroep wordt ingesteld met ambassadeurs vanuit het algemeen bestuur en de ambtelijke organisatie, waarin de met Brede Welvaart opgedane ervaringen worden geëvalueerd. Met als uitgangspunt dat deze klankbordgroep in ieder geval in het eerste jaar wordt begeleid door externe expertise;*
- *De samenstelling en planning van deze klankbordgroep terug te rapporteren uiterlijk tijdens de AB-vergadering op 1 juli 2026.*

De voorzitter plv. vraagt de AB-leden hun opmerkingen kenbaar te maken.

De heer Tollenaar steunt het voorstel in de motie-vreemd en dankt de AB-leden die hieraan hebben gewerkt. Spreker vraagt het dagelijks bestuur of het haalbaar is om

de samenstelling en planning van de klankbordgroep uiterlijk tijdens de AB-vergadering op 1 juli 2026 terug te rapporteren.

Mevrouw De Rooij steunt eveneens het voorstel. Ten aanzien van het uitgangspunt dat de klankbordgroep in ieder geval in het eerste jaar wordt begeleid door externe expertise acht spreekster het goed dit niet op slechts één jaar te maximeren. Dit ook met het oog op het komende nieuwe bestuur. Het zou jammer zijn als de opgedane expertise bij het huidige bestuur blijft en bij het nieuwe bestuur verloren gaat. Zij verzoekt dit aan het voorstel toe te voegen.

De dames *Van Santvoort* en *Kisters* kunnen zich vinden in het voorstel in de motie-vreemd.

De heer *Van de Ven* vindt het een goede suggestie om de begeleiding van de klankbordgroep door externe expertise niet op slechts één jaar te stellen.

De heer *Aarts* dankt de heer Van de Ven dat hij de taak op zich heeft genomen om de motie-vreemd in te dienen. Ook dank aan de werkgroepleden en de AB-leden voor hun positieve reactie. Hij hecht er belang aan om zaken goed over te dragen aan volgende generaties en dat generaties met elkaar worden verbonden. In dit kader is het goed de begeleiding van de klankbordgroep na één jaar te continueren. Spreker voegt toe de zogenaamde 'drie v's': visie; een gedeeld toekomstbeeld, niet in detail dichtgetimmerd maar wel richtinggevend waarin staat waar het waterschap naar toe wil en wat het waterschap verstaat onder de kwaliteit van leven in het beheergebied. Vertrouwen in elkaar, in het gesprek wat met elkaar wordt gevoerd, vertrouwen in het proces en de bereidheid om samen risico's te nemen en hiervan te leren. En de verbinding tussen bestuur en organisatie, tussen systeemwereld en leefwereld, verbinding tussen generaties en het gevoel dat mensen zich gezien en gehoord weten. Zonder de 'drie v's' blijft het een papieren exercitie. Hij is verhinderd voor de volgende werksessie over het Waterbeheerprogramma-6 en vraagt de collega's om ervoor te zorgen dat het model Brede Welvaart in het Waterbeheerprogramma-6 wordt meegenomen. Als laatste stelt hij de vraag: "Wat ga je zelf doen?"

De heer *Tijhof* licht namens de watergraaf toe dat de watergraaf positief staat tegenover de motie-vreemd en de inrichting van een klankbordgroep graag faciliteert. Of de genoemde deadline van 1 juli 2026 wordt gehaald is afhankelijk van de AB-leden die zich voor de klankbordgroep melden, hiervoor tijdig voldoende tijd kunnen vrijmaken. Namens de watergraaf benoemt spreker dat er de afgelopen tijd meerdere acties zijn ondernomen op het gebied van Brede Welvaart. Zo noemt hij de Academische werkplaats Brede Welvaart waarin De Dommel deelneemt. Brede Welvaart helpt het waterschap om na te denken over de context van het waterschapswerk.

Mevrouw *De Rooij* vraagt of de suggestie dat de klankbordgroep voor langer dan één jaar door externe expertise wordt begeleid, wordt overgenomen in de motie-vreemd.

De heer *Tijhof* merkt op dat dit een vraag is aan de indieners van de motie-vreemd. De motie-vreemd wordt nu behandeld zoals deze is ingediend.

Mevrouw *Kisters* licht hierop toe dat in de motie-vreemd het uitgangspunt is opgenomen dat de klankbordgroep in ieder geval in het eerste jaar wordt begeleid door externe expertise. 'In ieder geval' geeft ruimte om de begeleiding na het eerste jaar te continueren.

De heer *Tijhof* kan zich hierin vinden.

De voorzitter plv. gaat over tot de besluitvorming over de motie-vreemd Werkgroep Dommeldialoog - Verder aan de slag met Brede Welvaart als handelingsperspectief. Er worden geen stemverklaringen ingediend. De motie-vreemd wordt zonder hoofdelijke stemming unaniem aangenomen.

7.2 Motie vreemd CDA - Het huis dat water snapt

De voorzitter constateert dat de motie tijdig en met voldoende ondersteuning is ingediend en daarom verder deel uitmaakt van de beraadslaging. De motie is ingediend door de heer Verhoeven van de fractie CDA en is ondersteund door de dames Lamers (PvdD), Van der Zanden (Ongebouwd) en de heer Van Selst (BBB).

De heer Verhoeven licht toe dat de fractie CDA zich zorgen maakt over de ophanden zijnde grote bouwopgaven en daarbij de duurzaamheid die moet worden betracht. Kortweg: worden de 125.000 huizen die de komende jaren in het Dommelgebied worden gebouwd zó ingericht dat het waterschap hier de komende veertig jaren profijt van heeft? Voor het waterschap snijdt het mes aan twee kanten. Enerzijds aan de kant van onttrekkingen. Als de huizen zó worden ingericht dat er minder wordt onttrokken, scheelt dat in realisatie van de opgaven in de droogteagenda. Anderzijds als het afvalwater dichterbij het huis kan worden verwerkt, scheelt dit aanvoer op de rwzi. Spreker vraagt zich af of het waterschap hierin geen trekker moet zijn. Het waterschap profiteert hier van twee zaken. De fractie ziet en hoort in het veld dat er veel bedrijven bezig zijn met verbeteringen aangaande water in huizen. Het wordt echter niet aan elkaar gekoppeld. De fractie denkt dat door een samenwerking met TU Eindhoven, het bedrijfsleven en andere overheden en probeert om de diverse innovaties aan elkaar te koppelen, er woningen ontstaan die wellicht duurzamer zijn. Van projectontwikkelaars wordt vaak gehoord dat bouwbedrijven en gemeenten innovaties te duur vinden en onder bepaalde budgetten moeten blijven, om de markt voor starters open te houden. Kijkend naar de aanleg van bijvoorbeeld zonnepanelen, windmolens en isolatie: het moet ergens starten. Als er geen start wordt gemaakt, worden er in het beheergebied veel huizen gebouwd die niet goed zijn ingericht en waar het waterschap jarenlang last van zal hebben. Daarom verzoekt de fractie CDA het dagelijks bestuur om met andere partijen nader samen te werken. De motie vreemd is bedoeld om een aanjaagfunctie te genereren. Hij roept op dat het waterschap de betreffende partijen bij elkaar brengt om met elkaar te discussiëren wat er op watergebied bij woningbouw kan worden gedaan. Voor de fractie is het vijf voor twaalf, omdat de forse bouwopgaven al zijn gestart en op korte termijn worden uitgebreid.

De motie Het huis dat water snapt luidt:

Constateringen:

- *Goed drinkwater wordt steeds schaarser. Bovendien zetten grondwateronttrekkingen voor drinkwater het watersysteem verder onder druk.*
- *In Nederland bedraagt het waterverbruik per persoon zo'n 120 liter drinkwater per dag bedraagt, terwijl slechts een klein deel hiervan daadwerkelijk drinkwaterkwaliteit vereist. Het overgrote deel van dit water wordt namelijk gebruikt voor toepassingen zoals toiletspoeling, douchen, wassen en tuinbesproeiing., Daarvoor zou ook hergebruikt of opgevangen regenwater geschikt zijn;*
- *Veel woningen in Nederland zijn niet of nauwelijks ingericht op circulair watergebruik, zoals het scheiden, zuiveren en hergebruiken van huishoudelijk waterstromen (bijvoorbeeld douchewater of regenwater). Ook bij nieuwbouwwoningen is dit nog geen vanzelfsprekendheid.*
- *Bovendien wordt regenwater in veel gevallen ongebruikt via het riool wordt afgevoerd, terwijl het waardevol ingezet kan worden voor huishoudelijke toepassingen en het besproeien van de tuin.*
- *Daarnaast zorgt de vervuiling van afvalwater voor een extra belasting van het watersysteem en de afvalwaterzuivering.*

- *In Vlaanderen en andere regio's bestaan al succesvolle voorbeelden van woningen die slim en circulair omgaan met water, inclusief lokale zuivering, buffering en hergebruik. Het kan dus wel.*
- Toelichting:*
- *Waterschap de Dommel zet in op innovatie, duurzaamheid en het vergroten van bewustwording rond waterverbruik en -beheer.*
- *Er worden in de komende jaren veel huizen gebouwd in het gebied van De Dommel. Nu is het moment om in deze nieuwbouwhuizen een duurzaam watergebruik te realiseren.*
- *Het realiseren van een 'Huis van de Toekomst voor Circulair Watergebruik' in het werkgebied van De Dommel kan een krachtig en concreet middel zijn om inwoners, beleidsmakers, bedrijven en onderwijsinstellingen te inspireren en informeren over de mogelijkheden van duurzaam watergebruik.*
- *Dit huis kan ingericht worden met toepassingen zoals:*
 - *systemen voor opvang en gebruik van regenwater voor toilet, wasmachine en tuinbesproeiing;*
 - *installaties voor zuivering en hergebruik van douche- of huishoudelijk afvalwater; en*
 - *slimme technologieën en alternatieve producten die vervuiling van afvalwater helpen voorkomen.*
- *Voor de inhoudelijke ontwikkeling en uitvoering van dit huis is samenwerking met partijen zoals Brabant Water, TU Eindhoven, bedrijven op de High Tech Campus en andere innovatieve spelers van groot belang.*

Verzoekt het DB:

- *Een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren naar de realisatie van een 'Huis van de Toekomst voor Circulair Watergebruik', als demonstratie- en bewustwordingsplek voor duurzaam watergebruik in het werkgebied van De Dommel;*
- *Te onderzoeken welke partijen binnen het werkgebied van Waterschap De Dommel – zoals Brabant Water, TU Eindhoven en bedrijven op de High Tech Campus – mee willen denken om een 'Huis van de Toekomst voor Circulair Watergebruik' gerealiseerd kan worden, als demonstratie- en bewustwordingsplek voor duurzaam watergebruik;*
- *Samen met deze partijen in beeld te brengen:*
 - *welke innovatieve toepassingen en alternatieve producten kunnen worden getoond, zoals regenwateropvang voor tuinbesproeiing, zuivering van douchewater en andere circulaire technieken;*
 - *welke locaties geschikt zijn;*
 - *welke financierings- en subsidiemogelijkheden beschikbaar zijn;*
 - *hoe het huis kan bijdragen aan educatie, participatie en gedragsverandering van inwoners;*
- *De uitkomsten van dit onderzoek voor het einde van 2026 met een voorstel terug te koppelen aan de het algemeen bestuur.*

De voorzitter plv. vraagt de AB-leden om hun reactie kenbaar te maken.

De heer Tollenaar dankt de fractie CDA voor het indienen van de motie vreemd. Binnen het algemeen bestuur wordt steeds vaker aandacht gevraagd voor de verstedelijkingsopgave. Dit is goed vanwege de relatie met water, groen en de leefomgeving. Bij de behandeling van het plan van aanpak van het Waterbeheerprogramma-6 heeft de fractie Water Natuurlijk een motie ingediend over verstedelijkingsafspraken. Spreker is het ermee eens dat verstedelijking nader moet worden opgepakt, de vraag is alleen hoe. De motie vreemd doet hem denken aan de 'Embassy of Water', een samenwerking met onder meer de Provincie Noord-Brabant, de TU Eindhoven en Waterschap De Dommel. Hij vraagt of dit punt al niet voldoende wordt opgepakt en of het waterschap de aangewezen partij is om hierin het initiatief te nemen als het gaat over de technieken. Zou de rol van het waterschap niet meer moeten zijn om partnerschappen op beleidsniveau bij elkaar te zoeken om samen investeringen los te maken? Met het project Beethoven ligt er een forse opgave in de regio, ook qua financiering. Wellicht is het goed als het waterschap beziet of daar nader bij kan worden aangehaakt, in plaats van concreet in te zetten op technieken.

De heer Aarts staat sympathiek tegenover de motie vreemd. Hij begrijpt de worsteling of het waterschap hierin trekker moet zijn. Wellicht niet als initiatiefnemer maar wel als partij in het gebied, zodat er voldoende aandacht komt voor water, groen en de leefomgeving. Hij heeft persoonlijk de indruk dat het vaak vooral gaat over woningbouw, infrastructuur en economische groei en dat er weinig aandacht is voor

de leefomgeving, de kwaliteit van leven en groenvoorziening. Het waterschap kan een rol spelen door als partij met inhoudelijke kennis aansluiting te zoeken.

De heer *Tönissen* staat positief tegenover de insteek in de motie vreemd. Dit is één van de kernen van het waterschap. Als het waterschap een stap voorwaarts wil doen, zijn dit de initiatieven die moeten worden opgepakt. Spreker geeft aan dat er al initiatieven voor verstedelijking/woningbouw lopen. Wellicht kunnen deze beter op elkaar worden aangesloten. Hij is in dit kader benieuwd naar de mening van het dagelijks bestuur.

Mevrouw *Van der Zanden* is mede-indiener en vindt de motie vreemd een mooie aanleiding om de handschoen verder op te pakken. Het is een erg belangrijk onderwerp. Zij sluit zich aan bij de opmerkingen van de fractie PvdA en is benieuwd naar de mening van het dagelijks bestuur.

Mevrouw *De Rooij* is groot voorstander van grijze watersystemen. De fractie PvdD heeft hiervoor al vaker gepleit. Er zijn ook goede voorbeelden van in bijvoorbeeld België. Spreekster kan zich vinden in het betoog van de fractie CDA en de gedachte achter de motie vreemd. De fractie denkt echter dat het voorstel in de motie vreemd niet de manier is om grijze watersystemen zo snel mogelijk voor elkaar te krijgen. De motie vreemd lezend zou er een soort 'demonstratie-/museumstuk' ontstaan waar kennis samen wordt gebracht die er eigenlijk al is. Grijze watersystemen bestaan immers al en het is ook duidelijk hoe deze systemen werken. Er zou dan veel geld en werk gaan zitten in iets wat eigenlijk al bekend is. De fractie denkt dat het verstandig is om grijze watersystemen zo snel mogelijk te integreren in de bouwbesluiten. Als de strekking van de motie vreemd zou zijn dat het waterschap zich er hard voor maakt om grijze watersystemen in bouwbesluiten te laten opnemen, dan staat de fractie PvdD hier achter. Zoals het voorstel nu echter in de motie vreemd is opgenomen zou dit mogelijk vertragend kunnen werken en veel capaciteit en geld kosten, wat uiteindelijk niet resulteert in een snellere realisatie van een grijs watersysteem. Zeker gezien de waterbalans acht spreekster het goed als het waterschap een aanjaagfunctie neemt. Mocht de strekking van de motie vreemd conform bovenstaande worden aangepast, kan de fractie PvdD de motie vreemd ondersteunen. Zoals de motie vreemd nu voorligt ondersteunt de fractie deze niet.

Mevrouw *Van Santvoort* acht de gedachte in de motie-vreemd een goed idee maar vindt de motie vreemd zelf overbodig, daar er voor woningbouw pas een vergunning wordt afgegeven als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Hoewel aspecten uit de motie vreemd raken aan het waterschap, zoals afkoppelen en andere water-gerelateerde aspecten, vindt spreekster het voorstel niet zozeer bij het waterschap passen. Zij ziet hierin meer een opdracht voor gemeenten.

De heer *Steunenberg* steunt het idee met sympathie en ziet noodzaak voor opname van water-gerelateerde zaken in bouwbesluiten. Spreker is geen voorstander van een trekkersrol van het waterschap, maar acht het wel goed om vóór eind 2026 een haalbaarheidsonderzoek voor duurzaam watergebruik uit te voeren. Dit kan mogelijk ook bijdragen aan de opname van waterzaken in bouwbesluiten.

Mevrouw *Jansen* acht het goed om motivatie aan te jagen, partijen bij elkaar te brengen en te onderzoeken wat het waterschap kan doen. Spreekster kan zich vinden in het voorstel in de motie vreemd. Tegelijkertijd is het goed er ook landelijk op aan te dringen dat duurzaam watergebruik in woningen onderdeel wordt van landelijke regelgeving.

De heer *Peeters* dankt namens het dagelijks bestuur de indieners van de motie-vreemd. Spreker acht de inhoud van de motie vreemd een sympathieke oproep en merkt op dat het dagelijks en algemeen bestuur elkaar vinden op de doelen. Het dagelijks bestuur ondersteunt de gedachte in de motie vreemd. Spreker licht toe dat het waterschap ook verkent hoe waterbewustzijn en circulair watergebruik kan worden gestimuleerd en gerealiseerd. In het Bestuursakkoord is afgesproken dat het waterschap hiermee op twee locaties concreet aan de slag gaat (de Koningswei in Tilburg en een locatie op wijkniveau). Daarnaast is er een aantal projecten die hiermee bezig zijn. Spreker licht toe dat duurzaam watergebruik onder meer de aandacht heeft via de Embassy of Water, de jaarlijkse Dutch Design Week in Eindhoven, de green village in Delft, de Academische Werkplaats, de TU Eindhoven en de Design Academy. Ook zijn meerdere stakeholders bezig met duurzaam watergebruik. Zo is bouwbedrijf Heijmans bezig met duurzame en watervriendelijke bouw en heeft de Coöperatie Bouwhub Midden Brabant eveneens aandacht voor duurzaam en circulair watergebruik. Ten aanzien van het 'Huis voor de Toekomst voor circulair watergebruik' is het de bedoeling dat het waterschap een aanjaagfunctie vervult om de realisatie van een dergelijk huis mogelijk te maken. Op basis van de eerste quick scan loopt er al een aantal initiatieven. In dit kader is het voorstel van het dagelijks bestuur om het algemeen bestuur vóór het zomerreces of kort daarna via een waterbrief te informeren over de lopende haalbaarheidsstudies rond diverse initiatieven en projecten. Daarmee roept spreker op om voorliggende motie vreemd Het huis dat water snapt aan te houden tot de waterbrief is uitgewerkt en op basis daarvan te bezien of het waterschap nog een nadere aanjaagfunctie dient te vervullen.

De *voorzitter plv.* vraagt de AB-leden hun opmerkingen in de tweede termijn kenbaar te maken.

De heer *Verhoeven* dankt de AB-leden voor de positieve grondhouding. Spreker voelt voor het voorstel van het dagelijks bestuur. Hij begreep dat er sinds kort een samenwerkingsverband is van provincies, waterschappen en bouwondernemingen, waaraan wel de Provincie Noord-Brabant, maar geen Brabants waterschap deelneemt. Binnen dit samenwerkingsverband wordt gekeken naar waterzuinige wijken. Afvalwater is echter geen onderwerp voor deze gesprekstafel. In dit kader roept spreker het dagelijks bestuur op om bij de verkenningen ook te bezien of afvalwater in dit samenwerkingsverband de aandacht kan krijgen. In reactie op de vragen van de AB-leden zijn er fracties die zich afvragen of de inhoud van de motie-vreemd een doel voor het waterschap is. Spreker acht het aanjagen wel een waterschapstaak; het realiseren niet. Hij proeft consensus om bij woningbouw aandacht te houden voor duurzaam en circulair watergebruik en volgt het voorstel van het dagelijks bestuur.

In dit kader gaat de *voorzitter plv.* er vanuit dat de fractie CDA het voorstel van het dagelijks bestuur om te komen met een waterbrief met informatie over de haalbaarheidsonderzoeken van diverse initiatieven omarmt en dat de motie vreemd nu niet in stemming wordt gebracht.

Hierop wordt positief gereageerd.

De heer *Tönissen* merkt op zich aan te sluiten bij de opmerkingen van de fractie PvdD. Hij ziet het als taak van het waterschap om bij dergelijke ophanden zijnde forse bouwwerkzaamheden, ervoor te zorgen dat water-gerelateerde aspecten voldoende in de regelgeving worden meegenomen. In dit kader roept spreker op om in beeld te brengen hoe de aanpassing van de bouwverordeningen en regelgeving kan worden versneld.

De heer *Aarts* ondersteunt het voorstel van het dagelijks bestuur. Spreker plaatst hierbij wel een kanttekening. Hij merkt op dat het overleg van de triple helix in de Metropoolregio Eindhoven/Brainport over bijvoorbeeld het Beethoven-project zich voornamelijk concentreert op economie, infrastructuur en woningbouw. Spreker mist in deze discussies voldoende aandacht voor de leefomgeving en de kwaliteit van leven. Hij refereert hierbij aan een krantenartikel van 20 mei 2026 dat als er honderdduizenden inwoners bij komen, er dan ook een probleem in de zorg ontstaat. Daarnaast is er ook nog de vergrijzing. Spreker ondersteunt het voorstel om de motie-vreemd aan te houden, maar geeft bovenstaande wel als kanttekening mee.

Naar aanleiding van dit betoog, merkt de heer *Tollenaar* op dat dit de aanleiding was voor de fractie Water Natuurlijk om bij de behandeling van het plan van aanpak Waterbeheerprogramma-6 op 8 februari 2026 de motie ten aanzien van verstedelijkingsvragen in te dienen. Hij ziet dat het algemeen bestuur vaak invloed wil hebben op dat wat gemeenten, het Rijk of Europa doen en op veel punten een lobby wil voeren, maar niet altijd beschikt over de juiste instrumenten. Spreker acht het goed om in het Waterbeheerprogramma-6 scherp de rolopvatting van het waterschap op te nemen, inclusief de strategische doelen waarop het waterschap wil inzetten. Hij denkt dat dit het algemeen bestuur helpt om met elkaar het goede gesprek te hebben.

Mevrouw *Van Santvoort* geeft een vraag mee aan de heer *Peeters* in overleggen met bouwbedrijven voor de aanleg van nieuwe wijken. Het valt haar op dat grote hoeveelheden afvalwater/cementwater op het riool worden geloosd. Dit komt uiteindelijk op de rwzi terecht. Zij vraagt hoe dit bij de bouwbedrijven zelf wordt beleefd en of het waterschap hier iets aan kan doen.

De *voorzitter plv.* verzoekt mevrouw *Van Santvoort* hierop dergelijke technische vragen in de commissievergaderingen kenbaar te maken.

De heer *Peeters* licht toe dat het waterschap enkele maanden geleden de visie 'Schoon en gezond water' heeft vastgesteld. Hierin is opgenomen dat er geen afwenteling plaatsvindt en dat (afval)water eerst zelf moet worden gezuiverd en worden hergebruikt. Indien water moet worden afgevoerd, moet dit als gezuiverd water op oppervlaktewater worden geloosd. Het is niet de bedoeling dat dergelijk water wordt afgevoerd op de rwzi. Vóór de zomer wordt een aanpak indirecte lozingen aan het algemeen bestuur voorgelegd. Spreker dankt de heer *Tollenaar* voor de suggestie om in het Waterbeheerprogramma-6 de rolopvatting van het waterschap scherp op te nemen. Hij geeft aan dat bij de behandeling van de Beleidsbegroting 2026 is besloten een Taskforce Transformatie in te richten, die in kaart brengt wat het waterschap meer, minder of anders kan doen om doelgericht te werken. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2027 wordt het advies van de Taskforce Transformatie als bijlage toegevoegd.

De voorzitter plv. rond de discussie af. De motie vreemd Het huis dat water snapt wordt niet in stemming gebracht. Vóór of na het zomerreces wordt er een waterbrief opgesteld met informatie over de haalbaarheidsonderzoeken van diverse initiatieven en projecten.

8. Sluiting.

De voorzitter plv. merkt op dat op 27 mei 2026 de AB-dag plaatsvindt. Op 26 mei vindt de agendacommissie plaats. AB-leden kunnen eventuele aandachtspunten

kenbaar maken bij de agendacommissie. Spreker dankt de AB-leden voor hun input in de AB-vergadering.

De heer *Peeters* dankt de heer Tholen voor het vervangen van de watergraaf in de voorzittersrol.

Hierna sluit de voorzitter plv., te 19.40 uur, de vergadering met de volgende woorden:

“Hierbij spreken wij het vertrouwen uit dat de werkzaamheden door ons verricht, in het belang zijn van de taakuitoefening van het waterschap.”

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 1 juli 2026.

E. de Ridder
(voorzitter)

H.J. Kielenstijn
(secretaris)